

Rakkestad kommune

Årsberetning 2022

Saksnr. 23/463

Journalnr. 11503/23

Arkiv 210

Dato 08.06.2023

Vedtatt i Kommunestyret 8.6.2023, sak 23/23

Innhold

Kommunedirektørens kommentar	1
Samfunn og statistikk	5
Kommuneplanens samfunnsdel	5
Befolkningsutvikling	6
Sammenligning med andre	10
Økonomisk resultat.....	16
Driftsregnskapet	22
Investeringsregnskapet	32
Balanseregnskapet.....	36
Finansforvaltning	39
Likestilling, internkontroll og etiske prinsipper (KL14-7)	44
Sykefravær, årsverk og ansatte	48
Kommunedirektør og staber	52
Oppvekst og kultur	55
Velferd og levekår	58
Helse og mestring	61
Areal og infrastruktur.....	62
Rakkestad kirkelige fellesråd	66
Næring og fellesutgifter/inntekter	66

Kommunedirektørens kommentar

Innledende

Kommunedirektøren legger fram årsberetning for Rakkestad kommune for 2022 for formannskapet og kommunestyret.

Den økonomiske og finansielle stillingen var i 2015 – 2019 relativt stabil og god.

Rakkestad kommune leverte netto driftsresultater og regnskapsmessige resultater i intervallet 2 – 4 prosent av brutto driftsinntekter hvert år i denne perioden. Et disposisjonsfond på nærmere kr. 120 millioner kroner ble bygget opp i disse årene. Det utgjorde ca. 16,0 prosent av brutto driftsinntekter pr. 31.12.2021. Både budsjett- og regnskapsbalansen og driftsreservene kan i det tidsrommet det er snakk om karakteriseres som solide.

Den økonomiske utviklingen og utsiktene snudde for tre – fire år siden.

Rakkestad kommune oppnådde bare så vidt balanse i sine regnskaper i 2020 og 2021. På siste oppgjørstidspunkt (31.12.2022) måtte det bokføres et netto driftsresultat på – 5 887 122 og et regnskapsmessig resultat på – 3 165 525. For første gang på lang tid har Rakkestad kommune dermed røde tall i sine regnskaper. Det gikk dermed i fjor med vel 3 millioner kroner av disposisjonsfondet for å dekke det merforbruket som beskrevet. Driftsbufferen eller driftsreservene utgjør nå 14,27 prosent av brutto driftsinntekter.

Endelig resultat for 2022 ble likevel bedre for enn det så ut på rapporteringstidspunktene gjennom året:

Nøkkel tall		Regnskap 2022	Budsjett (31.10.) 2022	Budsjett (1.1.) 2022	Regnskap 2021
--------------------	--	--------------------------	-----------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Brutto driftsresultat,	kr.	146 624	-14 569 150	11 131 327	2 839 618
------------------------	-----	---------	-------------	------------	-----------

Netto driftsresultat,	kr.	-5 887 122	-21 581 143	1 333 857	2 887 792
-----------------------	-----	------------	-------------	-----------	-----------

Disponering eller dekning av netto driftsresultat,
--

Overføring til investeringer,	kr.	0	0	0	2 200 000
Avsetninger til bundne fonds,	"	5 090 193	2 218 804	2 218 804	8 996 145
Bruk av bundne fonds,	"	-7 811 790	-684 947	-684 947	-8 803 513
Avsetninger til disposisjonsfond,	"	0	0	0	495 160
Bruk av disposisjonsfond, Dekning av tidligere års merforbruk,	"	-3 165 525	-23 115 000	-200 000	0
	"	0	0	0	0

Sum disponeringer og deknings,	kr.	-5 887 122	-21 581 143	1 333 857	2 887 792
--------------------------------	-----	------------	-------------	-----------	-----------

Disposisjonsfondet (31.12.),	kr.	115 726 962			118 892 487
------------------------------	-----	-------------	--	--	-------------

Regjeringen varslet i månedsskiftet november – desember f.å. – etter at ligningsoppgjøret for 2021 ble ferdigstilt – at kommunale skatteinntekter for 2022 kom til å bli høyere enn prognostisert. Det var helt nye opplysninger for kommunene. Rakkestad kommunes merskatteinntekter beløper seg til 15,2

millioner kroner. Det er den viktigste årsaken til resultatforbedringen som beskrevet ovenfor. Øvrige effekter refererer seg til tiltak satt i verk gjennom året og marginale utgifts- og inntektseffekter flere steder i budsjettet.

Kommunedirektøren vurderer økonomidisiplinen og økonomikontrollen som gjennomgående bra i stabene og områdene.

Årsakene til den økonomiske stillingen ved utgangen av 2022 og inngangen til 2023

De viktigste årsakene til den svakere økonomiske utviklingen i de siste årene er:

- Kommunereformen i 2015 – 2020 og revisjonen av det kommunale inntektssystemet i 2017.

Rakkestad kommune besluttet å fortsette som egen enhet i ny kommunestruktur.

Inntektsutviklingen i 2017 – 2023 er gjennomgående svakere – 0,8 – 1,2 prosent p.a. – enn for gjennomsnittet av kommuner.

Det medfører årlige konsekvenser i form av lavere inntektsutvikling på 4 – 6 millioner kroner.

Slike utslag er i et lengere perspektiv i sin natur fundamentalt negative.

- Eiendomsskatt.

Rakkestad kommune har til forskjell fra mange andre kommuner størstedelen av sine eiendomsskatteinntekter fra bolig- og fritidseiendommer.

Det skyldes den lokale næringsstrukturen. Landbrukseiendommer er unntatt fra ordningen.

Stortinget svekket eiendomskattefundamentet for boliger og fritidseiendommer i 2020 og 2021 – ved å redusere de maksimale skattesatser først til 5 og så til 4 promille, og sette ned beregningsgrunnlaget for denne skatten med 30 prosent.

Det innebærer en inntektsreduksjon for Rakkestad kommune på ca. 4 millioner kroner p.a. fra 2021.

- Nye økonomibestemmelser i kommuneloven fra 2020.

Kommunelovens nye økonomibestemmelser trådte i kraft fra 1.1.2020.

Rakkestad kommune må fra dette tidspunkt nedbetale sine langsiktige lån (minsteavdrag) hurtigere enn etter det tidligere regelverket.

Endringen resulterer i en utgiftsvekst og budsjettmessig innstramming på ca. 7 millioner kroner p.a.

- Enkeltbrukere og enkelttiltak.

Rakkestad kommune hadde i særdeleshet i 2020 og 2021 en sterk økning av enkeltbrukere og enkelttiltak (velferd og levekår og helse og mestring) som ble håndtert utenfor det ordinære driftsapparat og driftsrammer og som kjøp av tjenester utenfor kommunen.

Omfanget var på opp mot 25 millioner kroner p.a. pr. 1.1.2022.

Rakkestad kommune kan akseptere at slike tiltak fra tid til annen oppstår, men det er nødvendig at de som et hovedprinsipp etter en tid inngår i det ordinære tjenesteapparat og driftsrammer.

Omløpshastighet eller sirkulasjon av aktivitet av denne karakter må av bærekraftshensyn opp flere hakk.

Rakkestad kommune måttet gjennom 2022 å redusere effekten av disse enkeltbrukere og enkelttiltak med ca. 8 millioner kroner p.a.

For å oppnå ny budsjett og økonomisk balanse, arbeides det for ytterligere resultater i 2023.

- Energi og strøm.

Europa erfarer i sammenheng med Ukrainakrigen en stor energikrise.

Prisene på strøm, gass og andre energikilder steg kraftig fra høsten 2021 og i 2022.

Rakkestad kommune hadde strømutfgifter i 2022 som var ca. kr. 10 300 000 over mer normale år.

Til fjernvarme gikk det med vel kr. 1 000 000 mer enn i 2021.

Mange kommuner henter store inntekter av konsesjonskraft, utbytter i kraftproduserende selskaper og overføringer fra havbruksfondet. Økonomisk sett kommer de ganske godt ut av strøm- og energikrisen. Det er årsaken til at det er såpass stille fra kommunesektoren i dette spørsmålet.

Rakkestad kommune er derimot hardt rammet av situasjonen – fordi den mangler de inntekter og overføringer som beskrevet.

- Den generelle prisstigningen.

Etter Covid 19 pandemien og utbruddet av Ukrainakrigen, har prisstigningen i hele samfunnet skutt fart.

Det belaster også kommuneøkonomien tungt.

Statsbudsjettet kompenserer kommunene for lønns- og prisstigning (deflator) med 3,7 prosent fra 2022 til 2023 – som er under Statistisk Sentralbyrås prognoser og langt unna Norges Banks anslag.

I den senere tid erkjenner regjeringen at kraften i prisstigningen har blitt undervurdert. Det gis løfter om å korrigere for de negative utslag av momentet i revidert nasjonalbudsjett i mai d.å.

Kommunedirektøren håper dermed at usikkerhet og risiko i kommuneopplegget på dette punkt kan elimineres.

- Rentenivået.

Norges Bank har omtrent femdoblet styringsrenten gjennom 2022 (0,50 – 2,75 prosent), og det ligger an til ytterligere økninger (opp mot 1 prosentpoeng) i denne størrelsen i 2023.

Rakkestad kommunes renteutgifter vokste fra 15,250 millioner kroner i 2021 og til 19,011 millioner kroner p.a. gjennom 2022.

Budsjett- og økonomiplan 2023 og 2023 – 2026, legger til grunn at disse forpliktelsene blir på ca. 34 millioner kroner i 2023.

Det gjør allerede store utslag i kommuneøkonomien og det rammer den økonomiske handlefriheten enda sterkere i de kommende årene.

Strategi og tiltak for å bygge ny økonomisk balanse

Rakkestad kommune står i store økonomiske utfordringer og må sette i verk omfattende tiltak for å bygge opp ny økonomisk balanse i 2023 og 2024.

Kommunedirektøren har presentert og kommunestyret vedtatt et opplegg for å komme på riktig side av balansestreken økonomisk sett innen det tidspunkt det er snakk om.

Programmet kan ha en effekt på mellom 20 – 25 millioner kroner ved ferdigstilling. Det er helt nødvendig for å oppnå budsjettbalanse og et tilstrekkelig økonomisk handlingsprogram.

Kommunedirektøren og ledergruppen står i spissen for prosjektet og samhandler med gruppelederne og tillitsvalgt- og verneapparatet for å oppnå de ønskede og nødvendige resultater.

Kommunestyret får seg forelagt oppfølgende saker til budsjett og økonomiplanen pr. 28.2., 30.4., 30.6., 31.8. og 31.10.d.å.

Å lykkes med dette opplegget og forebygge og eliminere fortsatt utgiftsvekst som i 2020 og 2021, er et suksesskriterium for Rakkestad kommunes status og utvikling i 2023 – 2026.

Det er kommunens viktigste oppgave og oppgaveområde i den kommende periode.

Rakkestad, 31.3.2023,

Alf Thode Skog,
kommunedirektør

Samfunn og statistikk

Kommuneplanens samfunnsdel

En kommuneplan er det overordnede styringsinstrumentet for å realisere kommunale og andre lokale mål. Kommunen er ikke en isolert enhet. Den må definere og operasjonalisere sin utviklingsretning innen regionale og nasjonale planretningslinjer og planføringer, og regionalt og nasjonalt planverk m.m. på forskjellige nivåer.

Ny kommunelov åpner for at økonomiplanen kan inngå i eller utgjøre kommuneplanens handlingsdel.

Det innebærer at det skal være en sammenheng mellom den langsiktige kommuneplanen og den mer kortsiktige økonomiplanen som rulleres hvert år.

I tillegg vil det bli fastsatt områdeplaner for de forskjellige delene av kommunens virksomhet.

Kommuneplanens samfunnsdel har som mål å sikre en bærekraftig utvikling av samfunnet.

Satsingsområdene er:

- Klima og miljø.
- Verdiskaping og kompetanse.
- Levekår og folkehelse.

Kommunens visjon er «Mangfold og samhold».

Samfunnsdelen av kommuneplanen prioriterer oppvekst, bærekraft og bosetting balansert foran helse- og omsorgsutfordringer og helse- og omsorgsoppgaver. Målsettingen er å utvikle en kommune og et lokalsamfunn innen bærekrafts- og robusthetsprisippene lagt fram av FN. Barn og unges vilkår og utvikling i bred målestokk er helt avgjørende for at Rakkestad kommune og Rakkestadsamfunnet skal lykkes med disse ambisjonene.

I dette perspektivet er kommuneplanens samfunnsdel bygd opp rundt fokusområdene:

«Bærekraftige Rakkestad».

«Attraktive Rakkestad».

«Ung i Rakkestad».

Fokusområdene binder de tre dimensjonene i bærekraftbegrepet – miljømessig, sosial og økonomisk bærekraft – sammen. Under hvert hovedmål er det fastsatt delmål (slik vil vi ha det) og strategier (slik gjør vi det). Mål og strategier er lagt på et retningsgivende og overordnet nivå. På denne måte gjøres planen mer robust over tid. Den fungerer som en paraply for detaljering ut til det underordnede planverket. Planen åpner for og legger til grunn utstrakt samarbeid så vel innad i kommunen som ut til næringslivet og det frivillige arbeidet. Det er nøkkelen til å lykkes.

Befolkningsutvikling

Rakkestad kommune hadde denne befolkningsutviklingen i 2000 – 2023:

År	Fødsels- overskudd	Netto innflytting	Befolknings- vekst	Prosentvis vekst	Folketall
2000	-4	0	-3		7 093
2001	-5	28	23	0,96 %	7 161
2002	-3	5	2	-0,11 %	7 153
2003	-16	56	40	0,91 %	7 218
2004	-4	-8	-12	0,19 %	7 232
2005	4	7	11	0,68 %	7 281
2006	-6	6	-8	1,17 %	7 366
2007	-1	24	25	0,84 %	7 428
2008	-9	42	31	1,17 %	7 515
2009	1	-23	-23	-0,25 %	7 496
2010	-12	-18	-30	0,28 %	7 517
2011	13	21	35	1,12 %	7 601
2012	8	37	41	1,28 %	7 698
2013	-9	22	14	2,10 %	7 860
2014	0	-17	-15	1,45 %	7 974
2015	1	3	3	0,58 %	8 020
2016	-1	62	61	0,80 %	8 084
2017	-6	-3	-8	1,10 %	8 173
2018	-7	-14	-22	0,35 %	8 202
2019	-8	32	24	0,34 %	8 230
2020	0	-22	-19	0,30 %	8 255
2021	-1	0	3	-0,40 %	8 222
2022	-17	58	42	1,09 %	8 312
2023	-3	4	1	0,71 %	8 371
SUM	-85	302	216	16,66 %	

Folketallet per 1. januar 2023 er 16 prosent – 1 153 personer – høyere enn for tjue år siden.

For Norge og regionalt er befolkningsutviklingen prognostisert en god del bedre enn for Rakkestad kommune. Det gir konsekvenser for kommunens inntektsutvikling. Kommunedirektøren vurderer det som utfordrende for lokalsamfunnets utvikling og framgang. Rakkestad kommune får mindre ressurser disponibel for sin virksomhet. Potensialet for private og andre offentlige tilbud reduseres. Det er hemmende for Rakkestadsamfunnet på lengere sikt.

Befolkningsvekst

Hele befolkningsøkningen skyldes netto innflytting (innenlands flytting og innvandring).

Rakkestad kommune har et fødselsunderskudd på 85 mennesker i 2000 – 2023. Det er økende. For tidsrommet 2019 – 2023 utgjør det 29 personer.

Folketallsstigningen i Norge refererer seg til innvandring. Det omfatter i første rekke arbeidsinnvandring fra EØS-området og bosetting av flyktninger fra Ukraina.

Folkeveksten er den høyeste siden 2012.

Disse elementene vil gi en variabel befolkningsutvikling for Rakkestad kommune og Norge framover.

For 2022 vokste innbyggerantallet i kommunen fra 8 312 til 8 371.

Det utgjør 0,71 prosent.

Befolkningssammensetning

Rakkestad kommune hadde denne befolkningssammensetningen fra 2019-2023:

Alder År	Menn					Kvinner					Andel				
	2019	2020	2021	2022	2023	2019	2020	2021	2022	2023	2019	2020	2021	2022	2023
100 år og over	0	0	0	0	2	1	1	1	1	0	0,01	0,01	0,01	0,01	0,02
90 - 99 år	31	31	28	26	23	50	49	51	48	46	0,98	0,97	0,96	0,89	0,82
80 - 89 år	133	127	123	115	124	193	196	191	192	192	3,96	3,91	3,82	3,69	3,77
70 - 79 år	337	371	403	434	422	372	386	409	419	447	8,61	9,17	9,88	10,26	10,38
60 - 69 år	550	551	528	534	547	532	523	532	541	529	13,15	13,01	12,89	12,93	12,85
50 - 59 år	581	572	598	605	619	552	556	553	554	582	13,77	13,66	14,00	13,94	14,35
40 - 49 år	597	596	584	592	598	527	519	508	509	525	13,66	13,51	13,28	13,25	13,42
30 - 39 år	489	494	479	497	478	457	465	475	490	509	11,49	11,62	11,60	11,87	11,79
20 - 29 år	455	461	474	500	496	444	446	447	430	406	10,92	10,99	11,20	11,19	10,78
10 - 19 år	534	533	512	491	792	503	490	465	482	489	12,60	12,39	11,88	11,71	11,72
0 - 9 år	443	449	439	436	445	449	439	422	416	400	10,84	10,76	10,47	10,25	10,09
Sum	4 150	4 185	4 168	4 230	4 246	4 080	4 070	4 054	4 082	4 125	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00

Note: Faktiske tall og prosent.

I forhold til gjennomsnittet av kommuner, er en relativt høy andel av innbyggerne i aldersgrupper 60 – 69 år, 70 – 79 år og 80 – 89 år, og en mindre andel i yrkesaktive alderskategorier (20 til vel 60 år) og yngre årsklasser (0 – 19 år).

Det er en tendens som forsterker seg markert fra år til år, og som med stor tydelighet viser hvilke problemstillinger som kommer til å dominere lokalt i de neste 20 årene.

Tabellen nedenfor dokumenterer det bildet som er beskrevet ovenfor:

Alder År	Rakkestad			Norge		
	2000	2010	2020	2000	2010	2020
80 år og over	4,8 %	5,1 %	4,9 %	4,2 %	4,5 %	4,3 %
67 -79 år	11,5 %	9,3 %	13,0 %	9,5 %	8,3 %	11,1 %
55 - 66 år	10,7 %	15,7 %	15,9 %	10,7 %	14,1 %	14,0 %
40 - 54 år	22,4 %	21,6 %	20,5 %	20,8 %	21,0 %	20,4 %
25 - 39 år	19,0 %	18,1 %	17,1 %	22,6 %	20,3 %	20,5 %
16 - 24 år	12,0 %	10,6 %	10,7 %	11,0 %	11,6 %	11,1 %
0 - 15 år	19,6 %	19,7 %	17,9 %	21,1 %	20,2 %	18,5 %
Sum	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %

Note: Prosent.

Tyngden av befolkningen ligger i aldersgrupper 55 år og eldre.

De yrkesaktive alderskategorier 20 til 55 år, spesielt 25 til 39 år, er mindre enn i gjennomsnittet av kommuner.

Yngre årsklasser 0 til 15 år er lavere, men avviker ikke mye fra tall for landet. Det er demografisk sett en styrke.

Innvandrerbefolkningen

Rakkestad kommune har disse andeler innvandrere og etnisk norske i befolkningen:

	Rakkestad			Norge		
	Innbyggere	Innvandrere	Etnisk norske	Innbyggere	Innvandrere	Etnisk norske
2005	7 284	4,7	95,3	4 606 363	7,9	92,1
2007	7 428	5,4	94,6	4 681 134	8,9	91,1
2009	7 496	6,9	93,1	4 799 252	10,6	89,4
2011	7 601	8,1	91,9	4 920 305	12,2	87,8
2013	7 860	10,1	89,9	5 051 275	14,1	85,9
2015	8 020	10,8	89,2	5 165 802	15,6	84,4
2017	8 173	11,4	88,6	5 258 317	16,8	83,2
2019	8 230	11,8	88,2	5 328 212	17,7	82,3
2021	8 221	12,0	88,0	5 391 369	14,8	85,2
2022	8 311	12,5	87,5	5 425 270	15,1	84,9
2023	8 371	12,7	87,3	5 488 984	16,0	84,0

Note: Antall og prosent.

Endringene de siste 18 årene er store.

I dag har 12,7 prosent av befolkningen innvandrerbakgrunn, mot 4,7 prosent i 2005. Bildet på landsbasis er noe høyere. Rakkestad kommune har likevel en økende innvandrerandel i befolkningen.

Omkring hver åttende innbygger har fremmedkulturell bakgrunn. For det kommunale tjenestetilbudet og samfunnet som en helhet skaper denne utviklingen andre utfordringer. Det bør fanges opp av planlegging både på overordnet og mer detaljert nivå.

Tabellen nedenfor viser innvandrere fordelt på landbakgrunn i Rakkestad kommune pr. 1. januar 2023:

År	Innvandrere	Europa	Nord Amerika	Oseania	Asia	Afrika	Sør-Amerika
2005	345	53,0	0,9	0,0	35,7	8,7	1,7
2007	400	56,8	1,0	0,0	28,5	10,5	3,3
2009	517	58,2	1,2	0,0	25,5	12,6	2,5
2011	612	55,9	2,3	0,0	26,0	14,5	1,3
2013	791	63,3	1,8	0,0	21,5	12,3	1,1
2015	866	70,2	1,6	0,0	17,2	9,8	1,2
2017	928	66,7	1,3	0,0	21,0	9,8	1,2
2019	975	64,2	1,9	0,0	22,6	9,9	1,3
2021	985	66,8	1,2	0,0	21,3	9,2	1,4
2022	1 043	67,5	1,2	0,0	21,5	8,5	1,2
2023	1 062	70,1	1,2	0,0	20,4	7,5	0,8

Note: Antall og prosent.

Som en følge av stor arbeidsinnvandring fra land i EØS-området, har andelen innvandrere med europeisk bakgrunn vokst fra 53 prosent til 70 prosent på cirka 18 år.

I det samme tidsrommet falt det relative antall asiater fra 35,7 prosent til 20,4 prosent.

Endringene for de øvrige grupper som Nord-Amerika, Afrika og Sør-Amerika er mindre. Andelen av afrikanere økte dog fra 8,7 prosent i 2005 til 12,3 prosent i 2013, men har siden sunket til 7,5

prosent. Det henger sammen med asyl- og flykningtilstrømmingen til Norge og Europa i løpet av noen år.

Rakkestad kommune og Norge har merket en effekt av Ukrainakrigen og flykningene som strømmer på fra dette landet og inn i Vest Europa det siste året.

Arbeidsmarked

Rakkestad kommune har denne arbeidsstyrken:

	Bedrifter etter næringsområde				
	2014	2016	2018	2020	2022
Jordbruk, skogbruk og fiske	371	381	391	385	372
Bergverksdrift og utvinning	6	6	6	8	9
Industri	64	66	72	76	82
Kraftforsyning	3	5	5	4	4
Vannforsyning, avløp og renovasjon	4	4	3	4	5
Bygge- og anleggsvirksomhet	160	173	168	178	176
Varehandel, reparasjon av motorvogner	108	113	117	115	117
Transport og lagring	58	58	56	55	55
Overnattings- og serveringsvirksomhet	12	11	12	13	13
Informasjon og kommunikasjon	14	14	17	14	15
Finansiering og forsikring	3	4	4	5	6
Omsetning og drift av fast eiendom	123	132	146	162	165
Faglig, vitenskapelig og teknisk tjenesteyting	57	56	64	60	70
Forretningsmessig tjenesteyting	37	45	41	43	51
Offentlig administrasjon og forsvar, trygdeordninger underlagt offentlig forvaltning	14	14	13	12	11
Undervisning	13	20	26	21	22
Helse- og sosialtjenester	67	72	79	73	70
Kultur, underholdning og fritid i alt	24	19	19	24	21
Personlig tjenesteyting	32	31	33	26	29
Uoppgitt	1	0	1	2	14
Total	1 171	1 224	1 273	1 280	1 307

Note: Antall.

Oversikten forteller ikke noe om antall arbeidsplasser og omsetning i de forskjellige virksomheter.

Jordbruk, skogbruk, fiske, industri m.m., bygg- og anleggsaktivitet, varehandel og forretningsmessig tjenesteyting dominerer i det lokale næringslivet.

Det bekrefter inntrykket av Rakkestad kommune som en landbruks- og industrikommune og det underbygger for den saks skyld også det demografiske bildet som er tegnet av lokalsamfunnet. Fra 2014 – 2022 vokste antall bedrifter i kommunen med 11,6 prosent.

Sammenligning med andre

Barnehage

	Rakkestad			Råde	KOSTRA gruppe 1	Norge
	2020	2021	2022	2022	2022	2022
Andel av barn i barnehage 1 - 2 år - av innbyggere 1 - 2 år	73,0	76,1	80,0	87,7	87,9	87,8
Andel av barn i barnehage 1 - 5 år - av innbyggere 1 - 5 år	87,2	88,5	89,2	89,6	93,1	93,6
Andel av barn i barnehage 3 - 5 år - av innbyggere 3 - 5 år	95,8	95,8	93,9	90,7	96,4	97,3
Andel av barn i kommunal barnehage - av antall barn i barnehagealder	64,5	65,8	66,3	31,8	55,9	49,7
Netto driftsutgifter i barnehager pr. innbygger (1 - 5 år)	142 751	153 641	175 100	155 958	183 871	187 559

Andel barn i barnehage i alderen 1 – 2 år er lavere enn på landsbasis. Det jevner seg mer ut utover i barnehageløpet. Demografi og næringsstruktur kan være en viktig årsak til dette.

Som en følge av kommunale prioriteringer, er andel kommunale barnehageplasser høy sammenlignet med nasjonale tall. Den falt likevel noe i 2020, men har gått opp igjen (fra 64,50 prosent til 66,3 prosent) i 2021 og 2022. Det har med den etterspørsels- eller markedsmessige tilpasningen av tilbudet å gjøre.

De kommunale barnehager er fremdeles relativt kostnadseffektive i landsmålestokk, men utgiftsnivået vokser kraftig som en følge av spesielt ordningen med løpende barnehageopptak.

Spesialpedagogiske og lignende tiltak i barnehagene er uforutsigbare og store – idet at kommunen er ansvarlig for disse kostnadene både i egne og private barnehager.

Enkelte barn bosatt i Rakkestad kommune har barnehageplass i andre kommuner – samtidig som enkelte barn hjemmehørende i andre kommuner har barnehageplass i Rakkestad kommune.

Det er vanskelig til enhver tid å ha full oversikt over de mellomværender som oppstår i denne sammenheng.

Netto utgifter til ordningen lar seg av den grunn nesten ikke budsjettere nøyaktig i de enkelte år.

Grunnskole

	Rakkestad			Råde	KOSTRA gruppe 1	Norge
	2020	2021	2022	2022	2022	2022
Årstimer til særskilt norskopplæring pr. elev med særskilt norskopplæring	52,0	28,5	39,0	73,8	47,0	36,4
Årstimer til spesialundervisning pr. elev med spesialundervisning	124,5	158,4	149,5	113,1	136,2	145,1
Elev i kommunale skoler som får spesialundervisning	3,0	3,5	2,8	2,0	3,9	5,3
Elev i kommunale skoler som mottar særskilt norskopplæring	8,3	6,2	6,8	10,0	9,3	7,9
Elev på mestrings 3 - 5, nasjonale prøver, lesing, 8. trinn	66,2	59,2	68,8	67,4	71,9	73,3
Elev på mestrings 3 - 5, nasjonale prøver, regning, 8. trinn	63,4	59,8	64,5	64,0	70,2	70,5
Gruppestørrelse (ordinær undervisning)	14,8	14,2	15,3	14,9	15,3	15,6
Gjennomsnittlige grunnskolepoeng (antall)	40,9	41,4	41,6	40,2	42,5	43,1
Netto. driftsutgifter pr. innbygger 6 - 15 år	131 656	144 702	146 298	109 723	137 867	133 105

Årstimer med særskilt norskopplæring per elev har økt det siste året , og ligger nå over gjennomsnittet for landet. Det samme gjelder også for årstimer til spesialundervisning per elev.

Rakkestad kommune ligger lavere enn andre kommuner hva angår elever som får spesialundervisning og som mottar særskilt norskopplæring.

Utviklingen i netto driftsutgifter per innbygger har sammenheng med elevtall og den demografiske retningen kommunen går i. De øker over tid.

Rakkestad kommune ligger en god del over både sammenlignbare kommuner og landet på det aktuelle området.

Kultur

	Rakkestad			Råde	KOSTRA gruppe 1	Norge
	2020	2021	2022	2022	2022	2022
Netto driftsutgifter til kultur av kommunens totale driftsutgifter i prosent	2,8	2,9	2,9	2,2	3,0	4,1
Netto driftsutgifter til idrett av kommunens totale driftsutgifter i prosent	0,3	0,3	0,3	0,5	0,9	1,4
Netto driftsutgifter til barn og unge av kommunens totale driftsutgifter i prosent	0,6	0,7	0,7	0,8	0,7	0,8
Netto driftsutgifter til kultursektoren pr. innbygger	1 828	2 005	2 159	1 366	2 130	2 874
Netto driftsutgifter til kommunale kulturskoler pr. innbygger 6-15 år	2 452	3 763	3 314	1 595	3 119	2 942
Netto driftsutgifter til folkebibliotek pr. innbygger	268	271	289	161	308	323
Utlån pr. innbygger (antall)	2,1	2,3	2,7	1,2	2,4	2,3
Barn 6 - 15 år i kulturskole (antall)	12,5	13,2	12,8	5,4	16,4	13,2
Besøk pr. kinoforestilling	20,8	12,5	29,6	..	20,0	21,0

Rakkestad kommune anvender mindre til kulturformål (2,9 prosent) enn det som er gjennomsnittet (4,1 prosent) for kommuner i Norge.

Netto utgifter til kultursektoren utgjør 2 159 kroner per innbygger mot 2 874 kroner per innbygger på landsbasis.

Det er en liten økning fra år til år for Rakkestad kommune. Den ligger altså likevel under gjennomsnittet for landet.

Rakkestad kommunes kostnader pr. innbygger til barn og unge og folkebibliotek er i underkant av landstallene.

Avvikene er ikke veldig store.

Tilbudene kan sånn sett absolutt sammenlignes med tjenestene nasjonalt.

Netto driftsutgifter til kommunale kulturskoler per innbygger 6 – 15 år plasserer seg derimot noe over sammenlignbare kommuner og gjennomsnitt for landet.

NAV Rakkestad

	Rakkestad			Råde	KOSTRA gruppe 1	Norge
	2020	2021	2022	2022	2022	2022
Sosialhjelpsmottakere - antall	184	186	211	157	5 834	115 163
Sosialhjelpsmottakere - antall - 18 - 24 år	41	27	34	25	997	19 620
Sosialhjelpsmottakere - sosialhjelp i 6 mndr. og mer antall	71	60	83	55	1 590	39 071

	Rakkestad			Råde	KOSTRA gruppe 1	Norge
	2020	2021	2022	2022	2022	2022
Sosialhjelpsmottakere - arbeidsinntekt som hovedinntekt - antall	23	23	24	22	816	15 029
Sosialhjelpsmottakere som bor i eid bolig	8	7	18	9	627	8 504
Sosialhjelpsmottakere - sosialhjelp som viktigste kilde til livsopphold - antall	75	71	95	51	2 060	41 767

Kommunedirektøren vurderer status som relativt stabil over flere år. Det er likevel en vekst i noen sentrale størrelser i 2022 sammenlignet med 2020 og 2021.

For aldersgruppen 18 – 24 år gikk antall sosialhjelpsmottakere opp fra 2021 – 2022. Størrelsen er likevel lavere enn i 2020.

Det er en oppgang i antall mottakere som har gått på sosialhjelp i seks måneder eller mer (60 mot 83).

Antall sosialhjelpsmottakere som har arbeidsinntekt som hovedinntektskilde, er stabilt i 2020 – 2022.

Psykisk helse- og rustjenester

	Rakkestad			Råde	KOSTRA gruppe 1	Norge
	2020	2021	2022	2022	2022	2022
Brutto driftsutgifter til personer med rusproblemer - av innbyggere 18 - 66 år	1 310	1 396	1 298	601	356	710
Netto driftsutgifter til personer med rusproblemer - av innbyggere 18 - 66 år	512	671	1 282	601	294	627
Andel netto driftsutgifter til personer med rusproblemer (prosent)	13,9	17,6	25,9	21,3	9,3	14,5
Årsverk psykiatriske sykepleiere pr. 10 000 innbyggere (antall)	3,6	3,6	3,6	1,2	4,9	4,7
Årsverk av personer med videreutdanning i psykisk helsearbeid pr. 10 000 innbyggere (antall)	9,1	9,6	7,1	7,2	8,3	8,8
Årsverk av personer med videreutdanning i rusarbeid pr. 10 000 innbyggere (antall)	7,3	6,6	9,0	2,4	3,4	3,4
Vedtak om kjøp av tiltak til rusmiddelmissbrukere av aktører utenfor kommunen pr. 10 000 innbyggere (antall)	2,0	1,9	1,9	2,0	1,0	2,6
Vedtak om midlertidige tiltak overfor rusmiddelmissbrukere pr. 10 000 innbyggere (antall)	1,2	1,2	1,2	1,2	0,6	1,6

De kommunale psykisk helse- og rustilbudene er bygget ut i flere omganger over mange år som elementer av egne statlige programmer på området. Oppgaver har samtidig blitt overført fra staten til kommunene. Kommunene sitter med lavterskel- og førstelinjeansvaret for psykisk helse- og rustjenestene.

Rakkestad kommune har på den aktuelle bakgrunnen prioritert midler til dette feltet i en rekke budsjetter og økonomiplaner.

Økningen i netto driftsutgifter til mennesker med rusproblemer per innbyggere 18 – 66 år skyldes at det i 2020 og 2021 ble mottatt ca. 3,7 millioner kroner i tilskudd til rusarbeid. Rakkestad kommune satte av ubrukte tilskuddsmidler til fonds. I 2022 er det ikke mottatt tilskuddsmidler, men det er inntektsført ressurser fra fonds. Bruk av fondsmidler er ikke med i definisjonen av netto driftsstørrelser. Hensyntatt brukt av fondsmidler ville netto driftsutgifter vært kr. 801 pr innbygger.

Rakkestad kommune har flere årsverk med videreutdanning i rusarbeid pr 10 000 innbygger enn gjennomsnittet av landet og andre sammenlignbare kommuner.

Barnevern

	Rakkestad			Råde	KOSTRA gruppe 1	Norge
	2020	2021	2022	2022	2022	2022
Netto driftsutgifter (f244, f254, f252) per barn i barnevernet	143 071	191 933	201 762	202 373	169 318	193 109
Netto driftsutgifter til barneverntjenesten - av innbyggere 0 - 22 år	12 405	14 876
Netto driftsutgifter til barneverntjenesten - av innbyggere 0 - 17 år	15 762	19 312	21 053	19 252	12 412	13 168
Barn med meldinger - av innbyggere 0 - 17 år	6,1	5,1	5,0	3,4	3,9	3,9
Barn med undersøkelse - prosent - av innbyggere 0 - 17 år	6,4	5,4	5,7	3,7	4,2	3,9
Barn med tiltak - av innbyggere 0 - 24 år	..	4,7	4,8	5,5	3,5	3,1
Brutto driftsutgifter pr. barn med undersøkelse eller tiltak	53 571	74 368	71 446	61 970	84 027	75 312
Brutto driftsutgifter pr. barn som ikke er plassert av barnevernet	20 412	48 818	34 208	38 041	49 658	56 043
Brutto driftsutgifter pr. barn som er plassert av barnevernet	405 604	503 683	559 694	658 088	502 618	512 360
Barn med undersøkelse eller tiltak pr. årsverk	16,5	16,3	..	23,4	16,6	14,7
Undersøkelser med behandlingstid innen tre måneder (prosent)	91	93	99	86	87	91

Netto driftsutgifter per barn i barnevernet lå stabilt i flere år, men har i 2021 og 2022 vokst kraftig.

Det relaterer seg til enkeltbrukere og enkelttiltak – som har medført økt kjøp av tjenester fra eksterne aktører.

Rakkestad kommune ligger høyt over landsgjennomsnittet på mange av barnevernindikatorene.

Et høyt antall barn har meldinger, undersøkelser og tiltak. Andelen med meldinger falt i 2021 og 2022, men er over tilsvarende tall for landet (5,0 mot 3,9).

Enhetskostnader for tiltak for ikke plasserte og plasserte barn har ligget lavt, men det er en ganske stor stigning i den siste størrelsen i 2022.

Når det gjelder behandlingstid i undersøkelsessaker, var barnevernet innenfor tre månedersfristen i 99 prosent av sakene.

Det tilsvarende tall for landet var 91 prosent.

Helse- og omsorgstjenester

	Rakkestad			Råde	KOSTRA gruppe 1	Norge
	2020	2021	2022	2022	2022	2022
Utgifter til kommunale helse- og omsorgstjenester pr. innbygger	31 768	35 814	37 561	34 133	35 762	34 500
Årsverk til helse og omsorg pr. 10 000 innbyggere (årsverk)	340,1	348,2	332,8	291,6	341,1	322,0
Netto driftsutgifter til omsorgstjenester - av samlet budsjett (prosent)	37,2	40,1	39,5	37,0	35,9	34,6
Andel brukerrettede årsverk i omsorgstjenesten med helseutdanning (prosent)	83,6	81,5	80,7	80,8	79,2	78,0
Årsverk pr. bruker av omsorgstjenester (årsverk)	0,39	0,39	0,36	0,56	0,51	0,58
Andel innbyggere 80 år og mer som anvender hjemmetjenester (prosent)	29,4	28,8	26,4	25,3	30,8	27,9
Andel brukere av hjemmetjenester 0 - 66 år (prosent)	65,9	67,9	71,3	54,8	50,5	49,0
Andel innbyggere 80 år og mer som er beboere i	10,4	6,3	5,4	8,8	9,3	10,4

	Rakkestad			Råde	KOSTRA gruppe 1	Norge
	2020	2021	2022	2022	2022	2022
sykehjem (prosent)						
Andel brukertilpassede enerom i sykehjem med eget bad/wc	93,1	94,3	100,0	86,2	94,9	93,6
Utgifter pr. oppholdsdøgn i institusjon	3 898	5 290	7 481	5 314	4 818	4 752
Andel private institusjonsplasser (prosent)	0,0	3,4	5,1	0,0	2,1	5,0
Legetimer pr. beboer pr. uke i sykehjem (timer)	0,77	0,99	1,04	0,99	0,55	0,64
Andel innbyggere 67 - 79 år med dagaktivitetstilbud (prosent)	0,0	0,0	0,00	0,00	0,87	0,70
Netto driftsutgifter til kommunehelsetjenesten - av samlet budsjett (prosent)	6,1	6,9	5,7	6,1	6,1	6,3
Avtalte legeårsverk pr. 10 000 innbyggere (årsverk)	12,8	13,8	13,7	11,2	12,5	12,4
Avtalte fysioterapiårsverk pr. 10 000 innbyggere (årsverk)	13,6	13,7	13,6	7,2	9,7	9,6
Avtalte årsverk i helsestasjon- og skolehelsetjenesten pr. 10 000 innbyggere 0 - 20 år (årsverk)	53,9	47,2	59,8	53,0	54,0	51,8
Andel hjemmebesøk av helsesykepleier til nyfødte (prosent)	91,9	87,0	87,1	92,4	95,3	85,6

Rakkestad kommune anvendte 3 061 kroner mer pr. innbygger i 2022 enn gjennomsnittet av landet på helse- og omsorgstilbudene.

Av de samlede ressurser ble 39,5 prosent kanalisert til helse og omsorg siste år. Den tilsvarende størrelse for gjennomsnittet av kommuner var på 34,6 prosent.

Ifølge statistikkene hadde Rakkestad kommune 332,8 årsverk pr. 10 000 innbyggere til helse og omsorg.

Det er en nedgang på 15,4 årsverk og 4,2 prosent i forhold til 2021. Gjennomsnittet for landet er på 322 årsverk.

Basiskompetansen blant de ansatte er bra sammenlignet med Norge.

Andelen brukere 80 år og mer som anvender hjemmetjenestene var på 26,4 prosent. Det er omtrent identisk som for landet.

Av den samme aldersgruppen, var 5,4 prosent beboere i sykehjemmet siste år. Det har gått ned og er en del lavere enn gjennomsnittet for Norge.

Rakkestad kommune ligger over gjennomsnittet av kommuner (100,0 prosent versus 93,6 prosent) når det gjelder brukertilpassede enerom i institusjon.

Legedekningen i sykehjemmet er god og ligger over landsgjennomsnittet.

Rakkestad kommune anvender 5,7 prosent av sine midler på kommunehelsetjenesten – mot 6,3 prosent for Norge.

Både fastlege- og fysioterapidekningen er god.

Kapasiteten ved helsestasjon- og skolehelsetjenesten har gått opp og er bra sammenlignet med gjennomsnittet av kommuner.

Antall årsverk pr. innbyggere 0 – 20 år var 59,80 prosent mot 51,80 prosent for Norge.

Hjemmebesøk til nyfødte var på 87,1 prosent. For landet lå dette tallet på 85,6 prosent.

Areal og infrastruktur

	Rakkestad			Råde	KOSTRA gruppe 1	Norge
	2020	2021	2022	2022	2022	2022
Andel innvilgede byggesaker - dispensasjon fra plan (prosent)	9,60	14,50	24,5	57,5	26,8	20,8
Gjennomsnittlig saksbehandlingstid - 12 ukers frist (dager)	33	24	38	20	42	40
Gjennomsnittlig saksbehandlingstid - 3 ukers frist (dager)	12	10	14	11	19	19
Netto driftsutgifter til kommunale veier m.m. - pr. innbygger (kroner)	1 387	1 459	1 163	476	1 423	1 478
Netto driftsutgifter til kommunale veier m.m. - pr. kilometer (kroner)	112 911	120 040	96 366	80 714	124 185	188 885
Brutto driftsutgifter til gatebelysning - pr. kilometer belyst vei (kroner)	33 923	31 512	34 186	28 190	24 269	27 145
Netto driftsutgifter til eiendomsforvaltning - av samlet budsjett (prosent)	7,90	8,4	8,3	8,2	8,2	9,5
Utgifter til driftsaktiviteter (bygg) pr. kvadratmeter (kroner)	787	642	680	698	637	717
Utgifter til vedlikehold pr. kvadratmeter (kroner)	72	..	75	132	69	100
Utgifter til renhold pr. kvadratmeter (kroner)	243	185	175	243	182	176
Utgifter til energi pr. kvadratmeter (kroner)	144	170	256	256	246	175
Årsgebyr for avfallstjenesten (kroner)	2 691	3 094	3 187	3 156	3 240	3 305
Årsgebyr for vannforsyning (kroner)	3 097	3 697	4 030	3 532	4 030	4 206
Årsgebyr for avløpstjenesten (kroner)	4 171	4 264	5 575	4 644	4 979	4 623

Rakkestad kommune mottok 117 byggesøknader siste år.

Av innvilgede byggesaker, er 24,5 prosent i 2022 basert på dispensasjon fra plan. Det er høyere enn det som gjelder for landet.

I lengere tid har kommunen hatt relativt kort saksbehandlingstid på byggesaksfeltet. I 2022 har den gått noe opp. Både i saker med 3 og 12 ukers frist ligger kommunen likevel under gjennomsnittet av kommuner.

Rakkestad kommune har lavere driftsutgifter på vei (per innbygger og per kilometer vei) sammenlignet med Norge.

Kommunedirektøren mener det skyldes at befolkningen bor relativt spredt og at kommunen sitter med ansvar for mange kilometer vei.

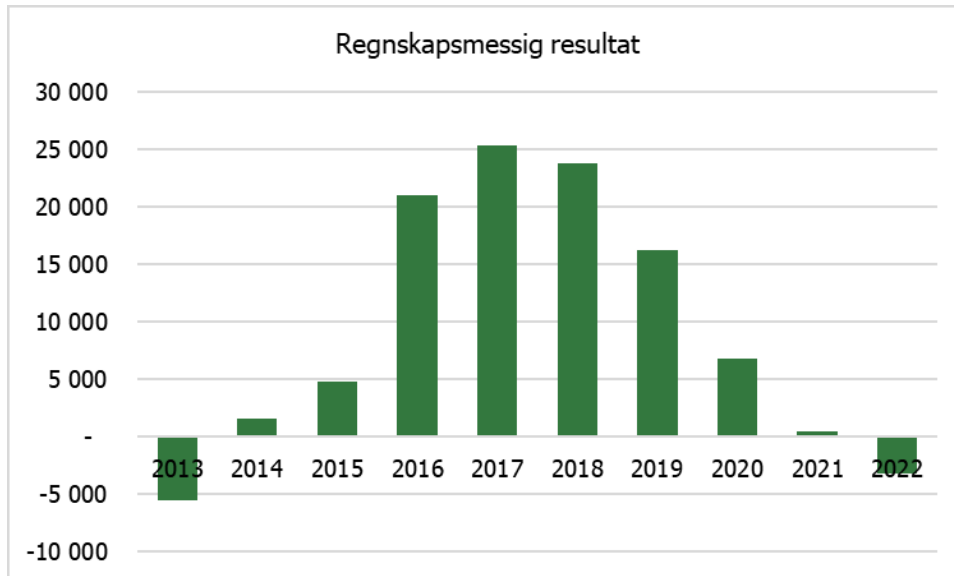
Vei- og gatebelysning er forholdsvis kostbart. Tiltak er satt i verk for å redusere utgiftene til dette formålet.

Årsgebyrene for vann, avløp og renovasjon er relativt sett lave – sammenlignet med gjennomsnittet av kommunene i Viken.

Økonomisk resultat

Regnskapsmessig resultat

Rakkestad kommune hadde et merforbruk eller underskudd i driftsregnskapet på kr. 3 165 526 i 2022.

Det er ni år siden forrige gang kommunen hadde et negativt regnskapsmessig resultat.

I 2015 – 2019 var den økonomiske stillingen relativt stabil og stabil.

Det snudde i 2020 – 2022, og fortsetter inn i 2023.

Merforbruket i 2022 dekkes inn med bruk av disposisjonsfondet.

Grafen viser den økonomiske utviklingen fra 2013.

Koronapandemien

Koronapandemien slo for alvor inn over Norge den 12. mars 2020. Rakkestad kommune har i oppgave å håndtere og bekjempe viruset i sitt område. Deler av 2022 har også vært preget av pandemien.

Ordfører og kommunedirektør satte kriseledelse og krisestab 15. mars 2020. Den ble avviklet 17. februar 2022.

Viktige koronaoppgaver har vært:

- Forvaltning av sentrale og lokale forskrifter og annet regelverk under pandemien.
- Informasjonsvirksomhet.
- Regulering av nærings-, organisasjons- og samfunnslivet som helhet innen faktiske og formelle rammer under pandemien.
- Forvaltning av statlig bevilgede kompensasjonspakker overfor næringslivet og andre i senere faser av pandemien.
- Testing av innbyggere og andre for smitte av viruset.
- Drift av et eget kommunalt legekontor (bemannet av lege og sykepleier) for brukere/pasienter med øvre luftveissymptomer fram til 1. juli 2021.
- Sporing av smitte i befolkningen og lokalsamfunnet fram til årsskiftet 2021 – 2022.
- Organisering av karantene for nærkontakter og mulige smittede fram til årsskiftet 2021 – 2022.
- Isolasjon av smittede i de tilfeller kommunen har ansvar for det fram til årsskiftet 2021 – 2022.

- Drift av barnehage, skole samt helse og omsorg i en pandemisituasjon.
- Drift av andre kommunale virksomheter.
- Vaksinasjon av befolkningen

Utgifter til koronapandemien er regnskapsført med følgende utgifter. Det tas forbehold om at tallene kan være høyere da det kan være koronarelaterte utgifter som ikke er ført med prosjektkode i regnskapet.

Koronarelaterte utgifter

Kommuneområde	2020	2021	2022
Stabsenheter	494 740	1 070 755	390 237
Kommunedirektørens team	3 117 337	4 132 315	1 059 254
Oppvekst og kultur	1 653 088	1 211 658	1 825 817
Velferd og levekår	2 196 889	1 821 686	5 299 305
Helse og mestring	5 390 751	7 599 872	4 280 772
Areal og infrastruktur	606 267	684 383	90 605
Sum	13 459 072	16 520 669	12 945 990

Rakkestad kommune har mottatt 12,507 millioner kroner i rammetilskudd i 2022 knyttet til koronapandemien. Kommuneområdene er styrket med 12,111 millioner kroner gjennom året.

Vaksinering covid 19

	2021	2022
Stabsenheter	995	1 280 376
Kommunedirektørens team	3 092 682	1 358 038
Kommunikasjon og kultur	83 012	
Sum	3 176 689	1 358 038

Kommunen har mottatt 1,477 millioner kroner til vaksinering i 2022.

Bosetting av flyktninger

Rakkestad kommune bosatte 56 flyktninger i 2022.

Tabellen viser forbruk og budsjett til det aktuelle formålet siste år:

	Regnskap 2022	Budsjett 2022
Stabsenheter	1 011 052	926 000
Oppvekst og kultur	1 133 558	768 000
Velferd og levekår	2 634 667	2 836 000
Sum	4 779 277	4 530 000

Rakkestad kommunen inntektsførte 13,668 millioner kroner i integreringstilskudd i 2022.

Det tas forbehold om at utgiftene til formålet kan være høyere – da det er kostnader til tiltak som ikke er registrert med prosjektkode i regnskapet.

Blant annet gjelder det kjøp av introduksjonsprogram fra andre kommuner og introduksjonsstønad.

Flere av flyktingene ble bosatt sent på året.

Kommunen mottar allikevel integreringstilskudd i sin helhet for år 1. Det gjør at det blir en forskyvning mellom utgifter og inntekter mellom årene.

Av den grunn vil det oppstå en merutgift i årene som kommer.

Økonomiske nøkkeltall

Rakkestad kommune har fastsatt disse finansielle nøkkeltall for kommunen:

- Netto driftsresultat – Minst 1,75 prosent av brutto driftsinntekter.
- Resultatgrad II - Netto driftsresultat korrigert for bruk og avsetning til bundne driftsfond bør enkelte år utgjøre 2 prosent og minimum 1,75 prosent av brutto driftsinntekter.
- Disposisjonsfond – Minst 10 prosent av brutto driftsinntekter.
- Netto lånegjeld – Ikke overstige 85 prosent av brutto driftsinntekter.
- Likviditet – Arbeidskapital bør overstige 20 prosent av brutto driftsinntekter.

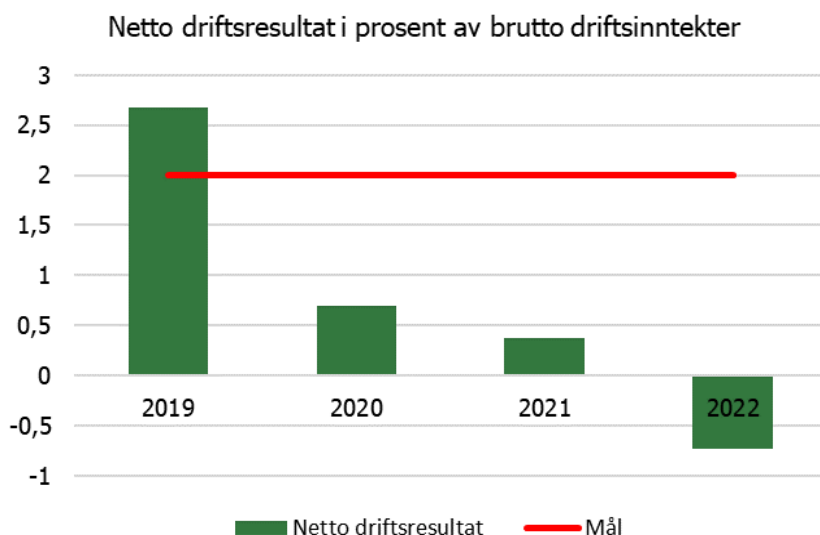
Det er bare disposisjonsfondet som i 2022 oppfyller de finansielle målsettinger kommunen har satt.

For netto driftsresultat, netto lånegjeld og likviditet er resultatene svakere.

Både i budsjett 2022 og økonomiplan 2022 – 2025 og budsjett 2023 og økonomiplan 2023 – 2026 er det ytterligere tematisert og problematisert.

Det arbeides med tiltak i aktuell sammenheng.

Netto driftsresultat

Netto driftsresultat er overskudd/underskudd på driftsregnskapet. Det framkommer etter at samtlige drifts- og finansielle kostnader er dekket inn. Netto driftsresultat er kommunens driftsreserver eller buffer mot økende utgifter og/eller sviktende inntekter for en kortere periode (0 – 1 år). Det er den mest relevante indikator for å beskrive bærekraft og robusthet i kommuneøkonomien. Rakkestad kommune har disse netto driftsresultater i 2019 – 2022:

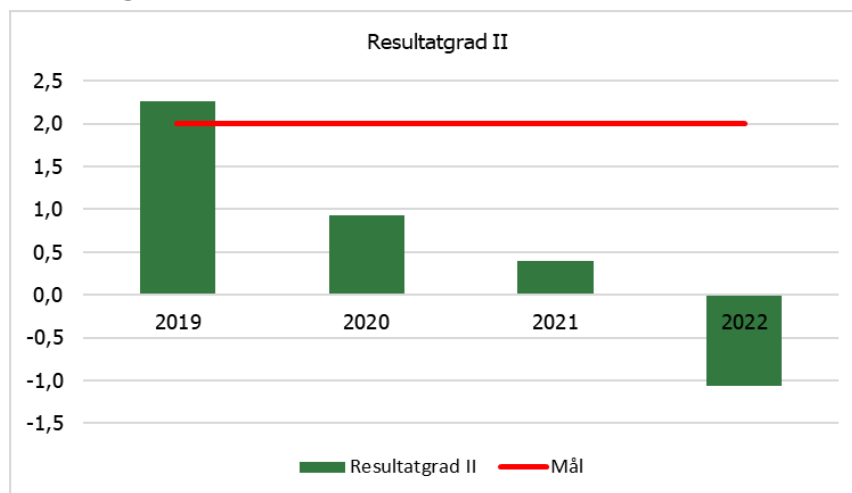
År	2019	2020	2021	2022
Netto driftsresultat i kroner	19 240	5 178	2 888	-5 887
Netto driftsresultat av brutto driftsinntekter i prosent	2,67	0,70	0,37	-0,73

Teknisk beregningsutvalg for kommunal og fylkeskommunal økonomi tilrår at nivået på netto driftsresultat over tid bør være over 1,75 prosent av brutto driftsinntekter for å oppfylle kravene til en bærekraftig, sunn og solid kommuneøkonomi. Rakkestad kommune har oppnådd slike resultater i 2015 til 2019. De siste tre årene er den økonomiske balansen vesentlig forverret. Netto driftsresultat ble på -0,73 prosent av brutto driftsinntekter. Gjennomsnittlig netto driftsresultat for kommunene eksklusive Oslo var på 2,6 prosent i 2022. Rakkestad kommune har et vesentlig svakere netto driftsresultat enn resten av landet.

Hovedårsaken til denne utviklingen er som følger:

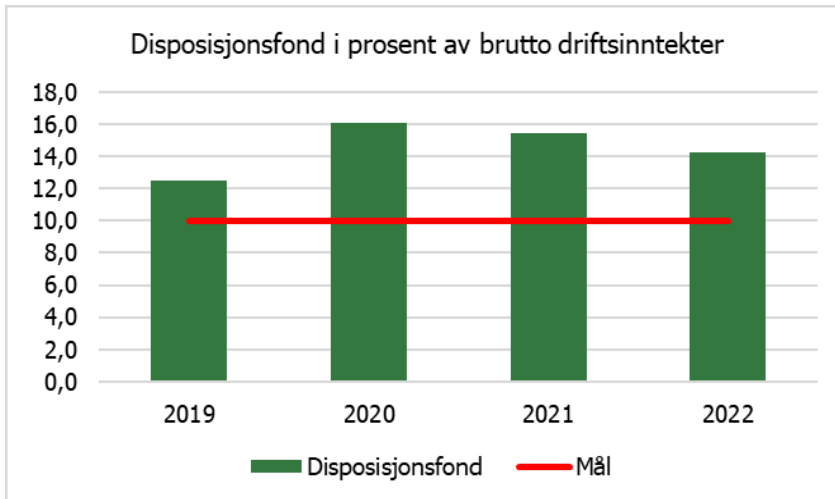
- Lav nominell vekst og realnedgang i rammeoverføringer.
- Store utgiftsøkninger relatert til:
 - o Opptreppingsplanene for psykisk helse- og rusomsorgen.
 - o Barnevernsreformen.
 - o Omsorg for eldre og vanskeligstilte mennesker – nye midlertidige og varige tiltak i først og fremst Skautun rehabiliterings- og omsorgssenter og Bo- og aktivitetstjenester.
 - o Høye energiutgifter.
- Ny kommunelov medfører at kommunen må betale 7 - 8 millioner kroner mer i avdrag på sine lån per år enn tidligere.
- Svekket eiendomsskatteordning for boliger og fritidseiendommer.
- En sannsynlig mer kostnadskrevende koronapandemihåndtering enn i kommuner flest.

Resultatgrad II

I resultatgrad II er netto driftsresultat korrigert for bruk av og avsetning til bundne driftsfond. Det er negativt i 2022.

Disposisjonsfond

Disposisjonsfondet er kommunens driftsreserver og buffer mot økende utgifter og sviktende inntekter for en periode på 1 – 3 år. Det må stå i et visst forhold til brutto driftsinntekter slik at det gir bærekraft, forutsigbarhet og stabilitet i økonomien. Teknisk beregningsutvalg for kommunal og fylkeskommunal økonomi mener at fondet bør utgjøre minimum 10 prosent av de samlede driftsinntekter til enhver tid.

Rakkestad kommunes disposisjonsfond var på 115 726 962 kroner pr. 31. desember 2022. Det er 14,3 prosent av brutto driftsinntekter.

Etter nye regler for budsjett- og regnskapsføring, er merforbruket for 2022 dekket inn automatisk ved bruk av disposisjonsfondet.

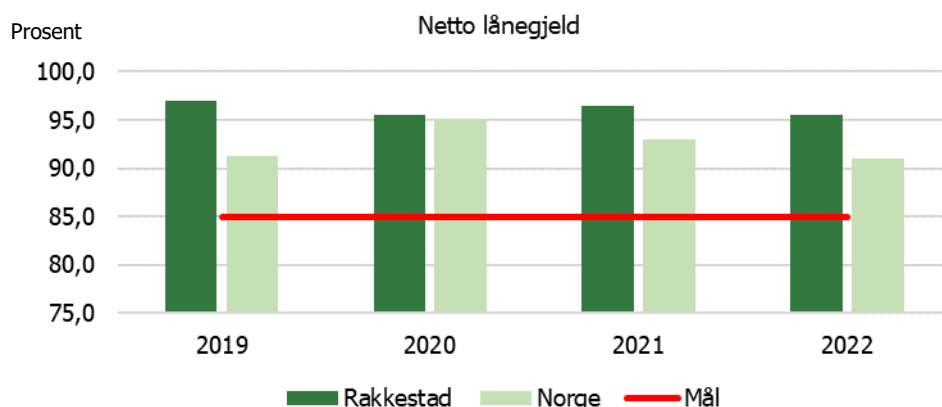
I tidsrommet 2018 – 2021 har disposisjonsfondet utviklet seg som følger:

År	2019	2020	2021	2022
Disposisjonsfond i kroner	90 124	118 397	118 892	115 727
Disposisjonsfond som andel av brutto driftsinntekter	12,5	16,1	15,4	14,3

Kommunedirektøren påpeker viktigheten av at disposisjonsfondet framover anvendes i samsvar med sitt formål. Det bidrar til å etablere bærekraft, forutsigbarhet og stabilitet i kommunens virksomhet.

Politisk nivå bør ikke dekke verken midlertidige eller permanente tiltak av disse midlene. Rakkestad kommune må fortsette å prioritere slike oppgaver innen sine ordinære drifts- og investeringsrammer.

Utvikling i netto lånegjeld

Langsiktige lån – eksklusive lån til videreutlån – i forhold til brutto driftsinntekter. Denne gjeldsgraden bør ikke overstige 85 prosent. Målsetningen om at netto lånegjeld ikke skal overstige 85 prosent av brutto driftsinntekter er ikke oppfylt i 2022, men det er en nedgang i netto lånegjeld i forhold til året før.

Likviditet

Arbeidskapitalen er svært viktig for en kommunes driftseffektivitet og kortsiktige finansielle tilstand.

Enkelt forklart er arbeidskapital en måleenhet som sier noe om kommunens disponible likviditet etter at alle kortsiktige gjeldsforpliktelser er gjort opp og alle kortsiktige fordringer er krevd inn.

Dette nøkkeltallet angir dermed hvor mye kapital som er tilgjengelig på kort sikt (12 måneder fram i tid) og som kan benyttes til løpende drift, betaling av finanskostnader og investeringer.

Rakkestad kommune har alltid hatt relativt svak arbeidskapital. Målsetningen om at arbeidskapitalen utgjør minst 20 prosent av brutto driftsinntekter er ikke oppfylt i 2022.

Arbeidskapital i prosent av brutto driftsinntekter

	2019	2020	2021	2022
Rakkestad	15,30	16,80	14,7	16,5
Norge	20,60	22,4	23,0	21,7

Driftsregnskapet

	Regnskap	Revidert budsjett	Opprinnelig budsjett	Regnskap i fjor
Driftsinntekter				
1 Rammetilskudd	312 805 446	302 101 000	291 296 000	314 211 328
2 Inntekts- og formuesskatt	263 682 204	259 068 000	241 946 000	234 728 483
3 Eiendomsskatt	31 710 308	31 748 000	32 400 000	26 707 985
4 Andre skatteinntekter	8 132	0	0	8 132
5 Andre overføringer og tilskudd fra staten	15 325 846	14 973 500	1 845 500	8 373 196
6 Overføringer og tilskudd fra andre	93 689 064	39 220 712	32 993 896	96 355 312
7 Brukerbetalinger	23 952 640	26 115 501	26 175 501	25 212 360
8 Salg- og leieinntekter	69 770 734	72 687 866	72 787 866	65 595 094
9 Sum driftsinntekter	810 944 375	745 914 579	699 444 763	771 191 890
Driftsutgifter				
10 Lønnsutgifter	410 641 577	385 532 894	366 042 651	400 862 884
11 Sosiale utgifter	102 869 580	102 950 529	97 101 099	97 576 477
12 Kjøp av varer og tjenester	211 291 787	201 789 785	164 590 392	189 803 974
13 Overføringer og tilskudd til andre	48 540 045	32 783 514	27 078 764	42 884 033
14 Avskrivninger	37 454 760	37 427 007	33 500 530	37 224 904
15 Sum driftsutgifter	810 797 750	760 483 729	688 313 436	768 352 272
16 Brutto driftsresultat	146 625	-14 569 150	11 131 327	2 839 618
Finansinntekter				
17 Renteinntekter	3 145 039	2 771 000	2 059 000	2 019 235
18 Utbytter	3 413 945	3 163 000	2 250 000	6 217 301
19 Gevinster og tap på finansielle omløpsmidler	0	0	0	0
20 Renteutgifter	19 011 492	19 337 000	15 257 000	15 250 141
21 Avdrag på lån	31 036 000	31 036 000	32 350 000	30 163 124
22 Netto finansutgifter	-43 488 507	-44 439 000	-43 298 000	-37 176 729
23 Motpost avskrivninger	37 454 760	37 427 007	33 500 530	37 224 904
24 Netto driftsresultat	-5 887 122	-21 581 143	1 333 857	2 887 793
Disp. eller dekning av netto driftsresultat				
25 Overføring til investering	0	0	0	2 200 000
26 Avsetninger til bundne driftsfond	5 090 194	2 218 804	2 218 804	8 996 146
27 Bruk av bundne driftsfond	-7 811 790	-684 947	-684 947	-8 803 514
28 Avsetninger til disposisjonsfond	0	0	0	495 161
29 Bruk av disposisjonsfond	-3 165 526	-23 115 000	-200 000	0
30 Dekning av tidligere års merforbruk	0	0	0	0
31 Sum disponeringer eller dekning av netto driftsresultat	-5 887 122	-21 581 143	1 333 857	2 887 793
32 Fremført til inndekning i senere år (merforbruk)	0	0	0	0

Avvik mellom regnskap og opprinnelige og reviderte budsjetter – Forklaringer

Inntekter;

Regnskapet viser driftsinntekter på kr. 810 944 000 mot et revidert budsjett på kr. 745 915 000.

Det gir et avvik på kr. 65 000 000 tilsvarende 8,72 prosent.

Nedenfor gis det en forklaring på de vesentligste avvikene.

Rammetilskudd;

Merinntektene på rammetilskuddet er 10,704 millioner kroner. Det knytter seg til inntektsutjevningen.

Rakkestad kommune fikk en betydelig skattevekst utover skatteanslag både i nasjonalbudsjettet og revidert nasjonalbudsjett.

Merskatteveksten relaterer seg i all hovedsak til inntektsåret 2021. Det er ingen indikasjon på underliggende vekst i skatteinntekter som videreføres fra 2022 til 2023.

Inntekts- og formuesskatt;

Rakkestad kommune fikk i 2022 en betydelig skattevekst utover skatteanslag både i nasjonalbudsjettet og revidert nasjonalbudsjett.

Merinntekten mot revidert budsjett er 4,614 millioner kroner.

Overføringer og tilskudd fra andre;

Det er en merinntekt på refusjoner fra staten på 9,519 millioner kroner.

Avviket skyldes øremerkede tilskudd til ulike prosjekter.

Det er ikke budsjettert med inntekter eller utgifter knyttet til disse prosjektene.

Merinntekten på sykelønnsrefusjoner er 26,690 millioner kroner i forhold til revidert budsjett.

Det budsjetteres ikke med refusjoner fra NAV eller lønn til vikarer.

Avviket må derfor sees opp mot avviket på lønn og sosiale utgifter på 25 millioner kroner.

Kompensasjon for merverdiavgift er budsjettert for lavt.

Det er et nullspill i regnskapet og avviket må sees opp mot tilsvarende merutgifter under overføringer og tilskudd til andre.

Avviket er på 6,946 millioner kroner.

Avviket på refusjoner fra fylkeskommuner med 7,298 millioner kroner skyldes først og fremst tilskudd fra Viken fylkeskommune knyttet til statlig bredbåndstøtte.

Rakkestad kommune har mottatt kr 6,115 millioner kroner i NKOM midler i 2022.

Avviket må sees opp mot avviket på overføringer og tilskudd til andre. I tillegg har Vannområdet Glomma Sør merinntekter sammenlignet med budsjett på kr. 700 000.

Det relaterer seg til ulike prosjekter.

Utgifter;

Utgiftssiden i regnskapet for 2022 viser driftsutgifter på kr. 810 798 000 mot kr. 761 484 000 budsjettert.

Det gir et avvik mot budsjett på 50,3 millioner kroner – noe som tilsvarer 6,62 prosent. Nedenfor gis det en forklaring på de vesentligste avvikene.

Lønnsutgifter;

For lønnsutgifter er det største avviket på lønn til vikarer – som må sees opp mot merinntektene for på sykelønnsrefusjoner.

De største avvikene på lønnsutgiftene er som følger:

Lønnsutgifter	Avvik i kr
Fastlønn	3 105 000
Lønn til vikarer	14 898 000
Ekstrahjelp	4 170 000
Overtidslønn	1 670 000
Annen lønn og trekkpliktig godtgjørelse	2 067 000
Totalt	25 910 000

Avviket på lønn må først og fremst sees opp mot merinntekter under sykelønnsrefusjon og da spesielt postene lønn til vikarer og overtidslønn.

Merutgifter knyttet til ekstrahjelp dreier seg i all hovedsak om lønn til ansatte i ulike prosjekter.

Denne posten må derfor sees opp mot merinntekter under posten refusjoner fra staten.

Overforbruket på annen lønn og trekkpliktig godtgjørelse er relatert til lønn til lærlinger og noe overforbruk på omsorgslønn.

Kjøp av varer og tjenester;

Avgifter, gebyrer og lisenser er et område hvor utgiftene øker mer enn kommunal defaltor – samtidig som det stadig er behov for tilleggsmoduler og nye systemer ikke minst på IT - området.

Her er det et avvik på 1,872 millioner kroner.

Innen helse og omsorgstjenester er det kjøpt vikartjenester på 2,2 millioner kroner mer enn budsjett for å dekke opp vakante stillinger, ferieturnus med mer.

Barnevern har kjøpt vikartjenester og juridisk bistand for kr. 678 000 mer enn forutsatt i budsjett.

Kjøp fra staten har et avvik på 2,404 millioner kroner.

Det relaterer seg til kjøp av tjenester fra Bufetat – plasseringer gjort av barnevernet i beredskapshjem eller institusjon.

Overføring og tilskudd til andre;

Overføringer til staten har et avvik på 1,134 millioner kroner – som skyldes hovedsakelig tilbakebetaling av ubrukt kompetanse- og innovasjonstilskudd til Statsforvalteren.

Merverdiavgift som gir rett til kompensasjon på 6,946 millioner kroner er budsjettert for lavt. Avviket må sees opp mot tilsvarende merinntekter under overføringer og tilskudd fra andre.

Det er videre et avvik på 5,221 millioner kroner som relaterer seg mot utbygging av bredbånd.

Merutgiften må sees opp mot merinntekter på NKOM midler under overføringer og tilskudd fra andre.

Staten har bevilget kommunen tilskudd på 0,69 millioner kroner til konfliktdependende tiltak (ulv og andre rovdyr) som er videreutbetalt og disponert til forskjellige egne tiltak.

Anvendelsen må også sees opp mot inntektsføringen av bundne driftsfond.

Utbetaling av Covid 19 midler refererer seg til krisepakke 2 for næringsdrivende.

Det er i det vesentligste dekket av bundne driftsfond.

Frie inntekter

Frie inntekter (skatter, inntektsutjevningstilskudd og rammeoverføringer) er kommunens viktigste ressurser.

<i>Tall i tusen kroner</i>	Regnskap	Revidert budsjett	Avvik
Skatteinntekter	263 682	259 068	4 614
Rammetilskudd og inntektsutjevning	312 805	302 101	10 704
Eiendomsskatt	31 710	31 748	-38
Sum	608 197	592 917	15 280

De frie inntektene endte opp med 608,197 millioner kroner i 2022. Det er 15,3 millioner kroner og 2,6 prosent høyere enn budsjett. Det er inntektsutjevningen som utgjør den største merinntekten, men det er også noe merinntekter på skatt i forhold til revidert budsjett.

Fordeling av skatteinntektene utføres av staten. Kommunen justerer sine inntektsbudsjetter basert på informasjonen som fås fra staten. Når økte skatteinntekter først blir varslet på slutten av året (november-desember), er det ikke mulig å regulere budsjettet i tråd med faktiske skatteinntekter.

Økte skatteinntekter er åpenbart positivt for det endelige driftsresultatet.

Kommunene kan i prinsippet selv prioritere hvordan de vil anvende disse ressursene. Virkeligheten er gjennomgående annerledes.

Staten målsetter og regulerer i økende grad kommunenes anvendelse av midlene. Det resulterer i at handlingsrommet til å utvikle og bygge ut tilbud og tjenester på lokale premisser begrenses sterkt.

Rakkestad kommune har på grunn av sin demografi og levekår enda relativt høye frie inntekter per innbygger.

Dette er i kontinuerlig endring. Med kommunereform og nytt inntektssystem øker disse inntektene nå regulært svakere enn i gjennomsnittet av kommunene.

Koronapandemien medfører et unntak i den utviklingen som beskrevet. Rakkestad kommune oppnådde bra uttelling i de tildelte midlene fra staten for bekjempelse av viruset. Det har et motstykke i høye lokale kostnader til formålet. Den økonomiske handlefriheten har dermed regulært ikke blitt noe større.

Tabellen viser de frie inntekter i 2019 – 2022:

	2019		2020		2021		2022	
	Inntekter	Vekst	Inntekter	Vekst	Inntekter	Vekst	Inntekter	Vekst
Rakkestad	59 648	3,32	62 588	4,93	66 042	5,52	68 867	4,28
Norge	57 297	3,93	59 398	3,63	63 840	7,48	66 956	4,88

Note: kroner og prosent av brutto driftsinntekter.

At Rakkestad kommune etter 2017 ordinært har dårligere inntektsutvikling enn de fleste andre kommuner er bekymringsfullt over tid. Det er et sentralt forklaringsmoment til den svekkede budsjettbalansen.

På grunn av koronapandemien ble også 2022 et spesielt år. Det er preget av en lang rekke kompensasjons- og krisepakker av forskjellig karakter. Av denne årsaken er det tvilsomt hvilken verdi skatte- og overføringsstørelsene har for sammenligninger med tidligere år. Det vil samtidig være vanskelig å trekke utviklingslinjer for tiden framover.

Eiendomsskatt

Rakkestad kommune krever inn eiendomsskatt på nærings-, bolig- og fritidseiendommer.

Skattesatsene var 4,00 promille på boliger og fritidseiendommer og 4,75 promille på næringseiendommer i 2022.

Takstprinsippet ble endret for bolig- og fritidseiendommer i 2020. Skatteetatens boligverdier legges nå til grunn for skatteutskrivningen.

Rakkestad kommune har siden 2019 hatt disse eiendomsskatteinntektene:

År	2019	2020	2021	2022
Eiendomsskatt	29 866 000	29 784 000	26 708 000	31 710 000

Av de samlede eiendomsskatteinntekter, kommer cirka 80 prosent fra bolig- og fritidseiendommer og cirka 20 prosent fra næringseiendommer.

Eiendomsskatt utgjorde 3,9 prosent av de samlede inntekter siste år. Rakkestad kommune er i dag helt avhengig av disse inntektene.

Finansposter

Finansielle inntekter

Rakkestad kommunes finansielle inntekter omfatter:

Tall i kroner	2022
Renter av bankinnskudd	1 392 413
Renter av utlån	1 670 524
Utbytte	3 413 945
Sum	6 476 882

Renteinntektene er på grunn av et lavt rentenivå beskjedne, men har gått litt opp det siste året.

Rakkestad kommune har i dag ikke plassert midler i verdipapirmarkedene.

Når det gjelder utlånsordningen, er det i hovedsak startlån (videreutlån av Husbankmidler).

Rakkestad Energi AS leverte et utbytte til kommunen på kr. 2 958 050 i 2022. Det er en halvering i forhold til året før.

Bedriften solgte i 2018 – 2020 ut større deler av sin virksomhet, og er i dag i mindre og større grad et rent nettselskap.

Andre statlige overføringer

Tall i tusen kroner	2019	2020	2021	2022
Integreringstilskudd	12 114	9 340	6 892	13 668
Tilskudd til dekning av renter og avdrag på prosjekter	1 829	1 770	1 448	1 568
Sum	13 943	11 110	8 340	15 236

Rakkestad kommune oppnådde tilskudd til bosetting og integrering av flyktninger og kompensasjon for renter og avdrag på lån tatt opp til finansiering av skolebygninger og omsorgsboliger på 15,236 millioner kroner i 2022.

Asyl- og flykningstilstrømmingen til Norge har hatt tatt seg opp som følge av krigen i Ukraina. Rakkestad kommune bosatte 56 flyktninger i 2022.

Ordningen med statlig kompensasjon for renter og i noen tilfeller avdrag på skolebygg og omsorgsboliger er gradvis på vei ut.

Det skjer i sammenheng med at anleggene betales ned.

Innen cirka 2030 vil den i sin helhet nærmest være historie.

Brutto driftsinntekter

Rakkestad kommune hadde i 2016 inntekter pr. innbygger noe over landsgjennomsnittet.

Med nytt inntektssystem 2017 og ny kommunestruktur i 2014 – 2020, har det forandret seg markert på bare tre – fire år.

Bildet er nå:

	2019		2020		2021		2022	
	Inntekter	Vekst	Inntekter	Vekst	Inntekter	Vekst	Inntekter	Vekst
Rakkestad	86 892	2,74	89 641	3,16	92 944	3,68	97 081	4,45
Norge	88 792	2,71	90 763	2,22	97 126	7,01	101 113	4,10

Note: I kroner og prosent

Rakkestad kommunes brutto driftsinntekter per innbygger faller i forhold til landsgjennomsnittet. I 2022 var de 4 032 kroner under landsgjennomsnittet. For Rakkestad Kommune er denne utviklingen bekymringsfull.

Det er nærmest en dramatisk endring og omfordeling av ressurser som pågår og den fortsetter i årene framover.

Inntektssystemet endres fra 2023. PU-kriteriet har stor betydning og vil medføre alvorlige utslag for Rakkestad kommune.

De aktuelle momenter gjør større endringer og omstillinger i kommunens virksomhet påkrevde.

Brutto driftsutgifter

Rakkestad kommune har på grunn av demografi og levekår en høyere forventning om og etterspørsel etter sine tilbud blant innbyggerne enn i en gjennomsnittskommune.

Inntektssystemet definerer i dag en såkalt behovsindeks. Den uttrykker hvilke effekter demografi- og levekårs mekanismene har på utmåling av rammetilskudd til kommunene. De med mest utfordringer i

sin befolkning, oppnår relativt sett de største overføringene. Behovsindeksen har i tidsrommet 2017 – 2023 utviklet seg som følger:

År	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Behovsindeks	1,0936	1,0866	1,0866	1,0865	1,0796	1,0576	1,0472

Tilbake i 2012 – 2016 var denne størrelsen stabil i en størrelsesorden 1,11. En høyere behovsindeks gir i grove trekk større rammeoverføringer. Den har i 2022 og 2023 falt til 1,0576 og 1,0472.

Reduksjonen i utgiftskompensasjonen i inntektssystemet som beskrevet, medvirker til at Rakkestad kommune etter 2017 har en forholdsvis svak vekst i sine rammetilskudd.

Det er alvorlig.

Dersom den revisjonen av inntektssystemet som nå finner sted også går i disfavør av kommunen, kan de vanskeligheter som allerede er med å finansiere virksomheten (jf. PU – kriteriet) ytterligere eskalere fra 2023.

Med lavere inntekter og inntektsvekst kan Rakkestad kommune gå en tung tid i møte.

En indirekte følge av denne ressursutviklingen, er at Rakkestad kommune over flere år ikke har økt sine kostnader i samme takt som mange andre kommuner. Det illustreres av tabellen nedenfor (brutto driftsutgifter per innbygger):

	2019		2020		2021		2022	
	Utgifter	Vekst	Utgifter	Vekst	Utgifter	Vekst	Utgifter	Vekst
Rakkestad	84 403	3,26	88 181	4,48	92 598	5,01	97 078	4,84
Norge	88 792	4,00	89 434	1,06	94 369	5,52	98 983	4,89

Note: Kroner og prosent av brutto driftsinntekter.

Kostnadsveksten for landet var lav i 2020, men har økt igjen i 2021 og 2022. Selv om veksten er relativ høy, ligger nå Rakkestad kommune under kostnadsveksten for landet.

Finansielle utgifter

Rakkestad kommune har i mange år investert tungt i kommunal og annen samfunnsmessig infrastruktur.

Prosjektene er i stor grad lånefinansierte.

Rakkestad kommune har egentlig aldri disponert fonds eller annen egenkapital i noen størrelsesorden for kapital- eller investeringsformål.

Av disse grunner er langsiktig gjeld forholdsvis høy så vel i fylkes- som landsmålestokk.

Netto renteesponering uttrykker hvor mye av den renteesponerte gjelden som er tilbake etter at rentekompensasjon og rentebærende likviditet er trukket fra.

Netto renteesponering

Prosent	Rakkestad				Norge			
	2019	2020	2021	2022	2019	2020	2021	2022
Netto renteesponering	78,6	76,7	77,1	77,5	66,3	69,0	67,9	66,6

Rakkestad kommune har en høy renteesponert gjeld.

En økning i renteesponering til 77,5 prosent innebærer at stadig mer av brutto driftsinntekter bindes opp.

Rakkestad kommune er veldig sårbar for renteøkninger, med de følger det kan ha for kommunens drift.

Tabellen nedenfor illustrerer netto renter som andel av brutto driftsinntekter:

Netto renter

	2019	2020	2021	2022
Rakkestad	1,8	1,7	0,9	1,5
Norge	0,6	0,6	0,3	0,4

Note: Prosent av brutto driftsinntekter.

For Rakkestad kommune utgjør netto renter 1,5 prosent av brutto driftsinntekter. Den tilsvarende størrelse for landet er bare 0,4 prosent.

En relativt sett svært stor andel av kommunens driftsmidler er med andre ord bundet opp i å betjene renter og avdrag av låneforpliktelser.

Det reduserer det økonomiske handlingsrommet vesentlig. Færre ressurser er tilbake til kjerneoppgaver som barnehage, skole, helse og omsorg og samfunnsmessig infrastruktur.

I tidsrommet 2018 – 2021 har avdragsutgiftene utviklet seg som følger:

Avdrag på lånegjeld

	2019	2020	2021	2022
Rakkestad	20 964 000	27 719 000	30 163 000	31 036 000

Reglene for minsteavdrag på langsiktig lånegjeld ble strammet inn fra 2020 med den nye kommuneloven.

Kommunene må nedbetale sine forpliktelser hurtigere enn etter det tidligere regelverket.

For Rakkestad kommune medførte det at avdrag på lån økte med cirka 10,1 millioner kroner fra 2019 til 2022.

Det er en stor innstramming i kommunens økonomi og betyr at det blir færre ressurser tilbake til primæroppgaver som barnehage, skole, helse og omsorg og samfunnsmessig infrastruktur.

Netto avdrag som andel av brutto driftsinntekter utgjør:

Netto avdrag

	2019	2020	2021	2022
Rakkestad	2,8	3,8	3,9	3,8
Norge	3,4	4,0	4,0	4,1

Note: Prosent av brutto driftsinntekter.

En konsekvens av kommunelovens nye bestemmelser om minsteavdrag, er at den aktuelle størrelsen øker fra 2,8 til 3,8 prosent av brutto driftsinntekter fra 2019 – 2022.

Det er et direkte uttrykk for at mer av midlene anvendes til å betjene renter og avdrag av løpende lån, og at det er mindre ressurser tilbake til primæroppgavene.

Rakkestad kommune har ikke plassert noe av sin kapital i rente- eller aksjemarkedene. Med hensyn til gevinst versus tap på finansielle instrumenter er derfor bildet:

Gevinst - tap på finansielle instrumenter

	2019	2020	2021	2022
Rakkestad	0	0	0	0
Norge	-0,5	-0,3	-0,4	0,3

Prosent av brutto driftsinntekter.

Utgifter fordelt på formål

Rakkestad kommune anvendte 585,931 millioner kroner på sine tilbud og tjenester i 2022. Det fordeler seg på formål som følger:

<i>Tall i tusen kroner</i>			
	Netto bevilgning		
Rammeområde	Regnskap 2022	Revidert budsjett 2022	Avvik
Stabsenheter	39 085 532	38 790 564	-294 968
Kommunedirektør	30 485 659	30 540 259	54 600
Oppvekst og kultur	181 846 520	180 993 432	-853 088
Velferd og levekår	174 497 012	173 996 307	-500 705
Helse og mestring	129 028 708	129 420 610	391 902
Areal og infrastruktur	44 235 935	43 560 553	-675 382
Rakkestad kirkelige fellesråd	6 550 483	6 522 367	-28 116
Næringstiltak og fellesutgifter/inntekter	-19 799 298	-18 791 449	1 007 849
Sum	585 930 551	585 032 643	-897 908

Generelt sett er økonomistyringen i forhold til budsjett tilfredsstillende, og det er ingen betydelige avvik mellom regnskap og revidert budsjett. Fordeling av skatteinntektene utføres av staten og kommunen justerer sine inntektsbudsjetter basert på informasjonen som kommer fra staten. Når økte skatteinntekter blir klart helt på slutten av året (november-desember), er det ikke mulig å regulere budsjettet i tråd med faktiske skatteinntekter. Økte skatteinntekter er åpenbart positivt for det endelige driftsresultatet.

Det har skjedd forandringer lokalt som en følge av det fokus som er satt på de forskjellige tjenesteområder i de siste årene:

<i>Prosent</i>	Rakkestad				Norge			
	2019	2020	2021	2022	2019	2020	2021	2022
Styring og administrasjon	4,4	4,6	4,6	4,5	5,9	5,8	5,8	5,7
Barnehage	9,9	9,5	9,6	10,0	11,4	11,2	11,1	10,9
Grunnskole	21,3	20,0	19,7	19,1	19,2	18,3	18,4	18,3
Barnevern	4,6	4,2	4,6	4,3	3,1	2,9	2,8	2,9
Sosiale tjenester	4,2	4,0	4,0	4,0	4,5	4,1	3,9	4,2
Helse og omsorg	36,2	36,0	38,7	38,7	32,6	32,7	35,1	34,9
Kultur	2,7	2,6	2,5	2,8	3,8	3,6	3,7	3,8
Kirke	0,9	1,0	0,9	0,8	0,8	0,8	0,7	0,7
Annet	15,8	18,1	15,4	15,8	18,7	20,6	18,3	18,6
Sum	100	100	100	100	100	100	100	100

Rakkestad kommune anvender en liten andel av sine midler (4,50 prosent) på styring, ledelse og administrasjon sammenlignet med gjennomsnittet av landets kommuner (5,70 prosent).

På den ene side kan det indikere god effektivitet og produktivitet i virksomheten og at ressurser i første rekke kanaliseres til tjenestetilbud og andre kjerneoppgaver. Det kan også uttrykke at kompetanse og kapasitet på viktige områder – plan, saksbehandling og annet – er utilstrekkelig og at kommunen av den grunn ikke har nødvendig bærekraft og robusthet. Med de ressurser som er tilgjengelig, gjøres det hele tiden prioriteringer for å balansere disse hensynene.

Barnehagene er fortsatt kostnadseffektive, men Rakkestad kommune nærmer seg et nivå som tilsvarer gjennomsnittet av landet.

Ordningen med løpende barnehageopptak er kostnadsdrivende. Det slår ut på budsjettbalansen i 2023.

Kommunedirektøren kommer nærmere tilbake til denne utfordringen når revidert budsjett 2023 legges fram i juni s.å.

Rakkestad kommune fordeler 19,1 prosent av sine ressurser til grunnskolen. Den tilsvarende størrelse på landsbasis er 18,3 prosent. Fallende barn- og elevtall vil måtte resultere i at kommunen framover disponerer relativt sett mindre ressurser til disse formål. Prosesser i aktuell forbindelse er satt i gang.

Til barnevern gikk med 4,3 prosent av de samlede ressurser i 2022. Det er en nedgang i forhold til året før.

Dog er barnevernskostnadene fremdeles høye og godt over landsstørrelsene.

Sosiale tjenester er nå på nivå med tallene for Norge (4,0 mot 4,2 prosent).

Helse og omsorg har stabilt 36,0 – 38,7 prosent av de totale midler. Det er mer enn det som er landsgjennomsnittet.

Det er spesielt tilbudene til de funksjons- og utviklingshemmede og andre ressurskrevende mennesker som er årsaken til dette bildet.

Annet omfatter blant annet brann- og ulykkesvern, natur og miljø, vann, avløp, renovasjon, avfall, eiendoms- og næringsforvaltning og samferdsel. Andelen som brukes på disse områdene har økt. Det er tilsvarende utvikling i snitt for landet.

Pensjon

Pensjon

Tall i tusen kroner	2019	2020	2021	2022
Brutto pensjonsforpliktelser	962 851	935 224	915 004	980 079
Pensjonsmidler	851 778	923 035	919 861	971 581
Netto pensjonsforpliktelser	111 073	12 189	-4 858	8 498

Note: Tallene er inkl. arbeidsgiveravgift.

Rakkestad kommune hadde forpliktelser til pensjonsordninger for ansatte og folkevalgte medlemmer på 980,079 millioner kroner per 31. desember 2022. Dette er en økning på 65,075 millioner kroner (7,1 prosent) fra 2021.

Pensjonsforpliktelsene er langsiktig gjeld for kommunen.

Rakkestad kommune hadde samtidig pensjonsmidler pr. 31.12.2022 på 971,581 millioner kroner. Det er en økning på 51,72 millioner kroner (5,6 prosent) fra 2021.

Netto pensjonsforpliktelser utgjorde dermed 8,498 millioner kroner per 31. desember 2022 – noe som gir en økning i størrelsen på 13,656 millioner kroner fra 2021.

Kommunal Landspensjonskasse (KLP) og Statens pensjonskasse (SPK) er kommunens forsikringsleverandører på det aktuelle området.

Rakkestad kommune har store forpliktelser, men også aktiva knyttet til pensjonsordningene for de ansatte og folkevalgte.

Premieavvik

Premieavvik

Tall i tusen kroner	2019	2020	2021	2022
Akkumulert premieavvik	32 899	33 916	48 212	47 557

Note: Akkumulert premieavvik – eksklusive arbeidsgiveravgift.

Pensjonspremiene varierer fra år til år avhengig av blant annet lønnsutviklingen og den avkastningen som pensjonskassene oppnår på sine investeringer/sin kapital. Premieavvikene har som formål å jevne ut pensjonspremiene over år slik at kommunens pensjonskostnader er forutsigbare og ikke går ned eller vokser for mye fra et år og til det neste. Når den betalte premie er større enn pensjonskostnaden, oppstår et positivt premieavvik. Det avsettes i balansen og utgiftsføres deretter i driftsregnskapet over sju år. I de tilfeller der premie er mindre enn pensjonskostnaden, beregnes et negativt premieavvik. Dette balanseføres også, og inntektsføres så i driftsregnskapet over sju år.

Rakkestad kommune har akkumulerte positive premieavvik på 47,557 millioner kroner (eksklusiv arbeidsgiveravgift) per 31. desember 2022. Det gir en framtidig årlig driftsutgift på (i gjennomsnitt) 6,794 millioner kroner fram mot 2029.

Premieavviket er også et likviditetsutlegg for kommunen på 47,557 millioner kroner pr. 31.12.2022.

Etter årsoppgjørdisposisjoner er Rakkestad kommunes disposisjonsfond på 115,727 millioner kroner.

Akkumulert premieavvik utgjør 41,09 prosent av driftsbufferen/driftsreservene, noe som svekker kommunens økonomiske stilling og soliditet vesentlig.

Bildet er det samme for kommunesektoren som en helhet.

Netto pensjonsforpliktelser

Netto pensjonsforpliktelser

	2019	2020	2021	2022
Rakkestad	120,9	111,8	104,5	106,6
Norge	115,7	109,0	98,5	100,3

Note: I prosent av brutto driftsinntekter.

Rakkestad kommune har pliktig pensjonsordning i KLP for ansatte og folkevalgte. Lærere er tilknyttet SPK.

Det medfører betydelige årlige kostnader til formålet. Gjerne 18 til 22 prosent av lønnskostnader.

Netto pensjonsforpliktelser har karakter av langsiktig gjeld.

Rakkestad kommunes netto pensjonsforpliktelser er høyere (2019 – 2022) enn gjennomsnittet for kommunene.

Investeringsregnskapet

	Regnskap	Revidert Budsjett	Oppr. Budsjett	Regnskap i fjor
1 Investeringer i varige driftsmidler	53 981 269	71 840 000	79 700 000	98 706 510
2 Tilskudd til andres investeringer	186 950	142 000	0	776 993
3 Investeringer i aksjer og andeler i Selskaper	1 506 099	1 506 000	1 800 000	1 509 736
4 Utlån av egne midler	0	0	0	0
5 Avdrag på lån	0	0	0	0
6 Sum investeringsutgifter	55 674 318	73 488 000	81 500 000	100 993 238
7 Kompensasjon for merverdiavgift	4 657 059	6 000 000	8 950 000	10 091 228
8 Tilskudd fra andre	4 208 894	1 848 000	0	11 641 849
9 Salg av varige driftsmidler	24 752 880	20 350 000	10 000 000	2 337 220
10 Salg av finansielle anleggsmidler	217 560	0	0	0
11 Utdeling fra selskaper	0	0	0	0
12 Mottatte avdrag på utlån av egne midler	47 582	38 000	0	46 835
13 Bruk av lån	21 790 343	45 252 000	62 550 000	74 442 633
14 Sum investeringsinntekter	55 674 318	73 488 000	81 500 000	98 559 764
15 Videreutlån	7 705 962	30 968 000	20 000 000	31 507 811
16 Bruk av lån til videreutlån	7 705 962	30 968 000	20 000 000	26 000 000
17 Avdrag på lån til videreutlån	4 437 060	4 577 000	4 500 000	8 137 472
18 Mottatte avdrag på videreutlån	4 463 806	3 000 000	4 500 000	9 177 397
19 Netto utgifter videreutlån	-26 746	1 577 000	0	4 467 886
20 Overføring fra drift	0	0	0	-2 200 000
21 Avsetninger til bundne investeringsfond	1 603 626	0	0	1 576 880
22 Bruk av bundne investeringsfond	-1 576 880	-1 577 000	0	-6 278 240
23 Avsetninger til ubundet investeringsfond	0	0	0	0
24 Bruk av ubundne investeringsfond	0	0	0	0
25 Dekning av tidligere års udekket Beløp	0	0	0	0
24 Sum overføring fra drift og netto avsetninger	26 746	-1 577 000	0	-6 901 360
25 Fremført inndekning i senere år (udekket beløp)	0	0	0	0

Investeringsregnskapet er fordelt mellom:

- Investeringer på tjenesteområde med 53,981 millioner kroner.
- Investeringer til andre er erstatninger og justeringsavtaler i vei og VA med 0,187 millioner kroner.
- Kapitalinnskudd i KLP er på kr. 1 506 099.

De største investeringsprosjektene i 2022 er:

Tall i tusen kroner	Beløp
Vann og avløpsinvesteringer	20 215
Kjøp av ny brannbil	5 634
Kjøp av utleieboliger	5 090
Skautun rehabiliterings- og omsorgssenter	3 691

1 000 kroner.

De største avvikene mellom regnskap og revidert budsjett ligger innenfor vann og avløpsinvesteringer og Skautun rehabilitering og omsorgssenter, og skyldes i hovedsak endring i framdrift av prosjektene.

Rivning av gymsalen ved gamle Bergenhus skole var noe forsinket på framdrift i 2022 og fortsetter i 2023.

Det var budsjettert med 10 millioner kroner til uforutsette kostnader, energieffektiviserende tiltak, prosjektadministrasjon og byggelånsrenter. Av denne bevilgningen ble 0,223 millioner kroner benyttet til prosjekt for solcelleanlegg på kommunale bygg. Det ble også avsatt 3,5 millioner kroner til Os skole fase II som ikke ble benyttet i 2022. Sluttkostnadene for Rakkestad kulturskole er også noe lavere 2022 enn først antatt.

Merforbruket på kr. 44 950 i forhold til budsjett på tilskudd til andres investeringer er knyttet til erstatninger for tapt i avling på eiendommer.

<i>Tall i kroner</i>	Regnskap	Revidert budsjett	Avvik
KLP - Egenkapitaltilskudd	1 506 099	1 506 000	-99
IKT - Investeringer	3 970 701	3 500 000	-470 701
IKT - PC'er til 8. trinn	817 098	800 000	-17 098
Kommunale bygninger - Tiltak	322 348	500 000	177 652
Kommunale lekeplasser - Tiltak	543 016	500 000	-43 016
Veier og gateløp - Tiltak	1 359 073	1 400 000	40 927
Vann- og avløpsinvesteringer	20 215 236	23 377 000	3 161 764
Kjøp av utleieboliger	5 090 026	5 022 000	-68 026
Rakkestad kunstgressbane - Plastgranulat	479 657	350 000	-129 657
Harlemåsen boligområde	1 548 736	1 000 000	-548 736
Oppvekst - Utstyr	476 958	500 000	23 043
Brann - Utstyr	127 919	121 000	-6 919
Areal og infrastruktur - Utstyr	1 978 718	2 026 000	47 282
Rakkestad kulturskole - sluttkostnader	283 424	500 000	216 576
Friluftsområdet Grytelandtjernet	133 631	70 000	-63 631
Skautun rehabiliterings- og omsorgssenter	3 690 764	5 000 000	1 309 236
Frisbeegolfbane Fladstadparken	0	300 000	300 000
Helse- og omsorg - Utstyr	778 187	550 000	-228 187
Os skole - Fase II	0	3 500 000	3 500 000
Rakkestad kulturskole - Fase II - Kinosal	2 601 396	2 500 000	-101 396
Ny mannskapsbrakke Kopla	0	40 000	40 000
Rådhusplassen	51 829	34 000	-17 829
Rudskogen næringsområdet - strøm	2 014 000	1 800 000	-214 000
Kjøp av ny brannbil	5 634 053	5 625 000	-9 053
Bergenhus gamle skole - gymsal - rivning	288 200	1 500 000	1 211 800
Justeringsavtale - Bjørnstad Bygg Utvikling AS	39 785	92 000	52 215
Justeringsavtale - Sagveien 17 Rakkestad AS	22 301	50 000	27 699
Ombygging av NAV/Servicekontor	826 059	789 000	-37 059
Container Kopla	137 000	200 000	63 000
Solcelleanlegg kommunale bygg	222 961	0	-222 961
Uforutsette kostnader, energieffektiviserende tiltak, prosjektadministrasjon og byggelånsrenter	0	10 000 000	10 000 000
Salg av eiendommer	515 147	336 000	-179 147
Sum investeringer i anleggsmidler	55 674 318	73 488 000	17 813 682

Finansiering

Siden investeringene i varige driftsmidler er lavere enn budsjett er kompensasjon for merverdiavgift også under budsjett.

Avviket på tilskudd fra andre er i hovedsak spillemidler med 2,677 millioner kroner for Kulturskole fase I og II.

Avviket for salg av varige driftsmidler gjelder biler, tomter og utleieboliger. Det er 4 millioner kroner over budsjett.

Salg av finansielle anleggsmidler er kapitalnedsettelse av aksjene i Deltagruppen AS.

Det er mottatt noe mer avdrag på utlån av egne midler enn budsjettet.

Bruk av lån er på totalt 29,496 millioner kroner – fordelt med 7,7 millioner kroner til startlån (videreutlån) og 21,79 millioner kroner til finansiering av investeringer.

Det er lånt ut mindre til videreutlån enn budsjettet. Kun avtaler om fire nye lån ble gjort i 2022.

Ubrukte lånemidler på 10,968 millioner kroner ble overført fra 2021.

Mottatte ekstraordinære avdrag til videreutlån utgjør 2,251 millioner kroner.

Av dette er 1,604 millioner kroner avsatt til bundet investeringsfond for ekstra nedbetaling i 2023.

Balanseregnskapet

	Regnskap 2022	Regnskap 2021
EIENDELER		
Anleggsmidler	1 991 079 450	1 947 517 055
Faste eiendommer og anlegg	970 387 982	969 558 214
Utstyr, maskiner og transportmidler	46 565 595	49 413 079
Aksjer og andeler	37 272 947	35 978 765
Utlån	85 335 587	82 199 784
Pensjonsmidler	851 517 340	810 367 212
Omløpsmidler	301 702 649	274 932 819
Bankinnskudd og kontanter	186 475 985	171 868 130
Kundefordringer	10 173 855	8 794 979
Andre kortsiktige fordringer	50 128 265	37 547 273
Premieavvik	54 924 544	56 722 437
Sum eiendeler	2 292 782 100	2 222 449 874
EGENKAPITAL OG GJELD		
Egenkapital	440 106 032	454 239 198
Disposisjonsfond	115 726 962	118 892 487
Bundne driftsfond	22 558 391	25 279 987
Ubundet investeringsfond	1 623 973	1 623 973
Bundne investeringsfond	1 646 574	1 619 828
Kapitalkonto	307 481 754	315 754 544
Prinsippendringer som påvirker arbeidskapitalen drift	-8 931 621	-8 931 621
Prinsippendringer som påvirker arbeidskapitalen investering		
Langsiktig gjeld	1 737 819 463	1 661 180 581
Lån	874 498 233	855 671 293
Pensjonsforpliktelse	863 321 230	805 509 288
Kortsiktig gjeld	114 856 605	107 030 095
Leverandørgjeld	29 011 116	27 166 239
Annen kortsiktig gjeld	85 183 969	78 151 653
Premieavvik	661 520	1 712 203
Sum egenkapital og gjeld	2 292 782 100	2 222 449 874

Anleggsmidler

Volumveksten i fast eiendommer og anlegg skyldes nye investeringer. Økningen i utlån er i hovedsak knyttet til startlån.

Den store endringen for andre kortsiktige fordringer gjelder i hovedsak inntekstutjevningen for november og desember og skatteoppgjøret for desember.

De gjelder 2022, men utbetales i 2023.

Endringen i bundne investeringsfond er knyttet til videreutlån.

Tabellen under viser de bokførte verdiene på eiendeler (etter avskrivninger og nye investeringer):

	2021	andel	2022	andel
Edb-utstyr, kontormaskiner og	11 942 299	1,2	13 630 857	1,3
Anleggsmaskiner	2 403 886	0,2	1 974 223	0,2
Maskiner, verktøy, inventar	26 188 421	2,6	23 401 130	2,3
Transportmidler	8 878 473	0,9	7 559 385	0,7
Brannbiler	3 661 989	0,4	10 843 768	1,1
Parkeringsplasser og trafikk	11 702 178	1,1	10 907 365	1,1
Tekniske anlegg VAR, renseanlegg	14 558 355	1,4	13 566 473	1,3
Boliger	121 029 274	11,9	105 874 292	10,4
Skoler og barnehager	264 396 647	25,9	255 029 856	25,1
Idrettshaller	9 940 014	1,0	10 128 383	1,0
Veier	84 633 409	8,3	84 873 385	8,3
Ledningsnett	103 014 476	10,1	120 263 985	11,8
Administrasjonsbygg	53 596 944	5,3	52 843 167	5,2
Sykehjem og andre institusjon	99 089 783	9,7	99 699 559	9,8
Kulturbygg	103 702 667	10,2	104 699 293	10,3
Boligtomter	45 409 048	4,5	44 399 196	4,4
Næringsarealer	54 823 439	5,4	57 259 270	5,6
Sum	1 018 971 293		1 016 953 577	

Fond

<i>Tall i tusen kroner</i>	2019	2020	2021	2022
Disposisjonsfond	90 124	118 397	118 892	115 727
Bundne driftsfond	26 747	25 087	25 280	22 558
Ubundne investeringsfond	1 624	1 624	1 624	1 624
Bundne investeringsfond	2 768	6 321	1 620	1 647
Sum	98 322	151 429	147 416	141 556

Rakkestad kommune har fonds på til sammen 141,556 millioner kroner ved utgangen av 2022.

Beholdningene vokste fram til 2020, men falt både i 2021 og 2022.

Disposisjonsfondet har den største reduksjonen. Det skyldes det negative regnskapsresultatet på 3,165 millioner kroner i 2022.

I fondsmidlene inngår selvkostfondene – vann, avløp, slam, renovasjon og feiing. Disse ressursene (tidligere års avsetninger) anvendes i de nærmeste årene til å holde mest mulig stabile årsgebyrer for abonnentene.

<i>Tall i tusen kroner</i>	2019	2020	2021	2022
Vann	696	0	432	599
Avløp	4 457	1 225	0	0
Renovasjon	2 464	344	349	923
Slam	539	1 222	913	105
Feiing	0	29	377	341
Sum	8 156	2 820	2 071	1 968

Selvkostfonds utgjør nå 1,968 millioner kroner. Det er 0,103 millioner kroner mindre enn i 2021.

Kommunene følger prinsippet med 100 prosent kostnadsdekning på selvkostområdene.

På avløpssiden var det ikke tilstrekkelig med fondsmidler for å oppnå prinsippet om full kostnadsdekning for selvkost i 2022.

Det har sin årsak oppstått i et underskudd som skal framføres i selvkostregnskapet til inndeckning i et senere år.

Framførbare underskuddet på avløp beløper seg til 3,041 millioner kroner.

Eksempler på andre større bundne driftsfond er:

<i>Tall i tusen kroner</i>	Beløp
Bredbånd øst og vest i bygda	5 594
Glomma sør for Øyeren	2 797
M og I Gjulems minnefond	1 634
Ubrukte midler boligtilskudd - Etablering	1 601
Kommunal kompetanse og innovasjonstilskudd Familiesenteret	750
Erling Nærby's gave til Skautun	681
Kommunalt rusarbeid	660
Kommunal kompetanse og innovasjonstilskudd Hjembaserte tjenester	625
Sum	14 342

De aktuelle ressurser disponerer ikke Rakkestad kommune fritt. Midlene er satt av til formålsbestemte fond – som i de nærmeste årene blir brukt til å finansiere ulike typer aktivitet og tiltak i kommunen.

Disposisjonsfondet er på 115 727 millioner kroner pr. 31. desember 2022. Det er 3,2 millioner kroner mindre enn ved utgangen av 2021.

Med ny kommunelov er budsjett- og regnskapsforskriftene forandret. Mindreforbruk i driftsregnskapet avsettes nå automatisk til disposisjonsfondet. Anvendelsen av midlene var til og med 2019 avhengig av særskilt vedtak av kommunestyret.

Disposisjonsfondet er fortsatt av en akseptabel størrelse pr. 31. desember 2022.

Langsiktig gjeld

<i>Tall i tusen kroner</i>	2019	2020	2021	2022
Samlet lånegjeld	768 753	784 004	855 671	874 498
Lån til videre utlån	74 076	82 021	94 876	110 439
Investeringslån	694 677	701 983	760 795	764 059
Innbyggere	8 255	8 219	8 312	8 371
Investeringslån pr. innbygger	84 152	85 410	91 530	91 275

Rakkestad kommune hadde langsiktige lån på 874,498 millioner kroner ved utgangen av 2022.

Som følge av store investeringer over mange år, er lånegjelden høy både i fylkes- og landsmålestokk.

Høy lånegjeld gir store årlige rente- og avdragsutgifter og det binder opp midler. Kommunens økonomiske handlefrihet reduseres og det blir mindre ressurser tilbake til å bruke på kjerne- og primær oppgaver. Politisk nivå bør være seg bevisst dette momentet.

Lån i Husbanken til videreutlån er på 110,439 millioner kroner. Det er 15,563 millioner kroner mer enn i 2021.

Av langsiktig gjeld er 327,485 millioner kroner – 37,4 prosent av samlet gjeldsmasse – selvfinansiert.

De tilsvarende tall for 2021 var 239,629 millioner kroner – 28 prosent av den langsiktige lånegjelden.

Lån i Husbanken til videreutlån, selvkostområdene (VAR) og kommunale skoler, leiligheter og boliger som er omfattet av statlige rente- og avdragskompensasjonsordninger inngår i selvfinansiert gjeld.

Renter og avdrag av 62,6 prosent av langsiktige lån – 547,012 millioner kroner – dekkes altså over det ordinære driftsbudsjettet.

Det reduserer økonomisk handlefrihet og potensial for å kunne anvende ressurser på kjerne- og primære oppgaver.

Av de langsiktige lån er 71,8 prosent på løpende vilkår og 28,2 prosent sikret med fastrenteavtaler eller rentebyttekontrakter. Den langsiktige gjelden med flytende rente har en gjennomsnittlig rente på 3,516 prosent, mens den langsiktige gjelden med fastrente har en gjennomsnittlig rente på 1,483 prosent.

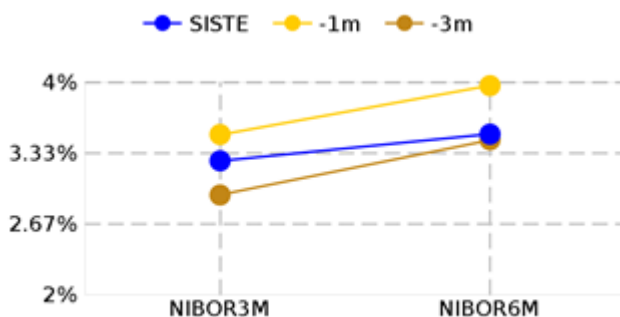
Rakkestad kommunes langsiktige gjeld er høy sammenlignet med Østfoldkommuner og et gjennomsnitt av landets kommuner.

Finansforvaltning

Rentemarkedet

På rapportdagen var NIBOR3M-3,26%, NIBOR6M-3,51%-og 10-års swaprente-3,28%. Grafer og tabeller nedenfor viser en nærmere oversikt.

Flytende renter (NIBOR)

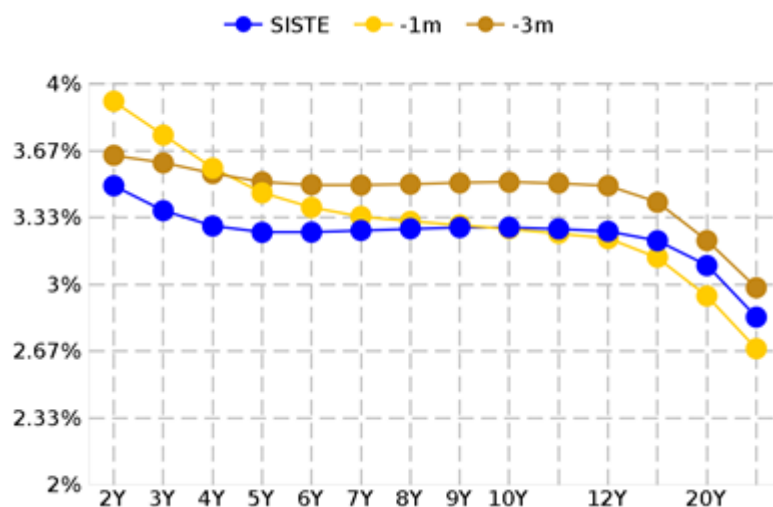

Indeks	Siste	-1m	-3m
NIBOR3M	3,26%	3,51%	2,94%
NIBOR6M	3,51%	3,97%	3,46%

3 måneders NIBOR er den mest benyttede referanserenten for flytende rente i Norge. Det er en flytende rente som varer i 3 måneder av gangen. Lån tilknyttet NIBOR har normalt i tillegg et

marginpåslag fra banken. Endringer i NIBOR vil relativt raskt påvirke rentekostnaden for lån med flytende rente.

Fastrenter

Løpetid	Siste	-1m	-3m
Swap 2Y	3,49%	3,91%	3,64%
Swap 3Y	3,37%	3,74%	3,61%
Swap 4Y	3,29%	3,58%	3,55%
Swap 5Y	3,26%	3,46%	3,51%
Swap 6Y	3,26%	3,38%	3,50%
Swap 7Y	3,27%	3,34%	3,49%
Swap 8Y	3,28%	3,31%	3,50%
Swap 9Y	3,28%	3,30%	3,51%
Swap 10Y	3,28%	3,28%	3,51%
Swap 11Y	3,28%	3,25%	3,50%
Swap 12Y	3,26%	3,23%	3,49%
Swap 15Y	3,22%	3,13%	3,41%
Swap 20Y	3,09%	2,94%	3,22%
Swap 25Y	2,84%	2,68%	2,98%

Bankenes fastrenter settes med utgangspunkt i swaprentene. Swaprentene som vises her utgjør "sålen" for fastrenten som kan oppnås på et lån. Banken legger normalt i tillegg et marginpåslag på swaprenten, og i sum utgjør dette den fastrenten som kan inngås.

Om den blå grafen er relativt flat, indikerer dette at markedet ikke forventer store renteøkninger fremover. Er grafen brattere legger markedet til grunn at rentene skal opp.

Forventede NIBOR-renter

Tabellen nedenfor viser forventede renter frem i tid (implisitte renter), basert på markedsdata per 31. desember 2022:

Indeks	Siste	Forventet om 1 år	Forventet om 2 år	Forventet om 3 år
NIBOR3M	3,26%	3,27%	3,01%	2,89%
Endring		0,01%	-0,26%	-0,38%
NIBOR6M	3,51%	3,38%	3,08%	2,98%
Endring		-0,13%	-0,43%	-0,54%

Finansiell risiko

Nedenfor vises hvordan porteføljens kapitalbinding og rentebinding er fordelt over kommende år:

Antall år	Rentebinding (kr)	Kapitalbinding (kr)
0-1 år	775 316 383	119 660 343
1-2 år	99 181 850	28 232 429
2-3 år	0	26 915 297
3-4 år	0	27 263 469
4-5 år	0	27 294 878
5-6 år	0	27 266 415
6-7 år	0	27 057 791
7-8 år	0	27 089 214
8-9 år	0	27 073 696
9-10 år	0	26 196 065
Over 10 år	0	510 448 636
Sum	874 498 233	874 498 233

Rentebinding viser hvordan rentenes varighet er fordelt i porteføljen. Lån med flytende rente har rentebinding lavere enn 1 år. En stor andel kort rentebinding kan utgjøre en finansiell risiko ved å eksponere porteføljen for endringer i rentemarkedet.

Kapitalbinding viser hvordan porteføljens avdrag og låneforfall er fordelt frem i tid. Lave tall vil normalt representere sum årlige avdrag. Høye tall vil normalt representere avdragsfrie lån (for eksempel sertifikat- eller obligasjonslån) som forfaller i sin helhet.

En stor andel kort kapitalbinding indikerer at store deler av porteføljen snart forfaller og må refinansieres eller innløses innen kort tid. Dette kan i så fall innebære en finansiell risiko.

Rentebytteavtaler

En renteswap, eller en rentebytteavtale, er en avtale om å bytte rentebetingelser fra flytende til fast (eller omvendt). Renteswap kan for eksempel kombineres med et lån med flytende rente, for å sikre seg mot endringer i NIBOR-renten. Rakkestad kommune har følgende rentebytteavtaler pr 31. desember 2022:

Rentebytteavtaler	Volum	Løper fra	Løper til	Betaler	Mottar
Nordea	50 000 000	okt. 15	jul. 35	3,280	3M Nibor
Nordea	63 000 000	des. 21	des. 31	2,750	3M Nibor

Etter økonomi- og finansreglementet skal Rakkestad kommune framover ikke anvende rentebytteavtaler i sin virksomhet.

Ordningen er av denne grunn inne i en avviklingsperiode.

Kommunedirektøren følger opp problemstillingen framover.

Porteføljeoversikt per 31. desember 2022

	Beløp	Rente (inkl margin)	Produkt	Innfrielsesdato
Serifikatlån				
<i>Nordea</i>				
NO0012698523	89 000 000	0,820	Serifikatlån	08.03.2023
Lån til videreutlån				
<i>Husbanken</i>				
11500726	276 154	1,732	Flytende	01.03.2031
11503567	2 929 696	1,732	Flytende	01.06.2037
11516424	4 382 565	1,732	Flytende	01.05.2036
11520519	3 135 004	1,729	Flytende	01.08.2042
11524120	1 375 589	1,732	Flytende	01.05.2033
11531924	2 288 000	1,732	Flytende	01.08.2045
11535130	4 915 000	1,732	Flytende	01.12.2046
11537760	7 000 000	1,732	Flytende	01.08.2047
11537760	9 239 907	1,732	Flytende	01.02.2068
11539969	11 680 633	1,732	Flytende	01.06.2068
11541541	11 625 000	1,732	Flytende	01.04.2069
11543353	11 875 000	1,732	Flytende	01.05.2070
11544317	14 250 000	1,732	Flytende	01.04.2051
11544829	5 800 000	1,732	Flytende	01.11.2051
11545136	19 666 666	1,732	Flytende	01.06.2052
Ordinære lån				
<i>Kommunalbanken</i>				
20041002	81 286 114	3,950	Ordinær pt	03.04.2045
20050602	8 325 810	3,820	Nibor 3m +0,6	19.12.2045
20060353	13 126 080	3,820	Nibor 3m +0,6	19.09.2039
20060484	4 384 210	3,950	Ordinær pt	23.04.2024
20060485	30 345 730	3,950	Ordinær pt	26.10.2034
20090777	18 485 020	3,820	Nibor 3m +0,6	19.12.2052
20100773	14 926 960	3,820	Nibor 3m +0,6	19.09.2051
20110550	39 105 880	3,820	Nibor 3m +0,6	19.12.2045
20120239	33 565 270	3,950	Ordinær pt	09.05.2045
20120490	11 688 830	3,950	Ordinær pt	23.10.2045
20130116	32 045 420	3,950	Ordinær pt	08.03.2046
20150410	34 760 810	1,860	Fastrente	24.06.2041
20190564	68 850 000	1,860	Fastrente	26.11.2049
20200188	59 583 350	1,340	Fastrente	25.05.2050
20220380	34 300 000	4,000	Nibor 3m +0,7	09.12.2052
<i>KLP</i>				
8317.50.01630	9 886 523	3,950	Flytende rente	28.06.2032
8317.50.29837	1 304 026	3,110	Nibor	15.01.2024
8317.51.66478	1 327 715	3,950	Flytende rente	01.11.2031
8317.54.59742	25 200 000	3,950	Flytende rente	01.09.2046
8317.55.31451	31 024 994	3,950	Flytende rente	24.05.2048
8317.55.90970	35 548 000	3,950	Flytende rente	19.11.2058
8317.56.98704	51 150 000	1,190	Fastrente	19.05.2050
8317.57.69695	32 666 664	0,980	Fastrente	01.12.2050
<i>Husbanken</i>				
11488570.0	184 723	1,729	Flytende	01.11.2027
11490560.7	199 473	1,729	Flytende	01.04.2028
11500466.5	479 981	1,732	Flytende	01.03.2031
11499873.5	655 282	1,732	Flytende	01.04.2032
11500246.1	652 154	1,732	Flytende	01.06.2032

Innskudd

Innestående beløp i bank svinger betydelig i løpet av en måned. Kommunen skal til enhver tid ha tilgjengelig driftslikviditet (inkludert kassekreditt) som minst er like stor som forventet likviditetsbehov i de neste 3 måneder jf. kommunens økonomi og finansreglement.

Rakkestad kommune har alle sine midler plassert i bankinnskudd. Innestående på bank viser følgende utvikling (i hele 1 000 kr):

Dato	31.12.20	31.12.21	30.04.22	31.08.22	31.12.22
Bank	194 043	171 851	168 724	143 557	186 459

Note: Bank er inkludert skattetrekkmidler.

Det er plassert 50 millioner kroner i en særskilt konto for offentlig virksomhet hos KLP.

Rentebetingelsene per 31. desember 2022 på denne kontoen var 3,10 prosent.

De resterende midlene er i all hovedsak plassert hos Marker Sparebank. Innskuddsrenten på konti hos Marker Sparebank var på 1,20 prosent per 31. desember 2022.

Likestilling, internkontroll og etiske prinsipper (KL 14-7)

Likestilling

En overordnet målsetting for Rakkestad kommune er:

Å være i tråd med bestemmelsene i Lov om likestilling mellom kjønnene (likestillingsloven).

Som en del av arbeidet med likestilling, har Rakkestad kommune fokus mot diskriminering på arbeidsplassen.

Det er nær sammenheng mellom å fremme likestilling og bekjempe diskriminering.

Rakkestad kommune er IA-bedrift. Følgende målsettinger gjelder for dette arbeidet:

- Målsetting 1: Redusere sykefravær.
- Målsetting 2: Inkludere flere med redusert arbeidsfunksjon i arbeidslivet.
- Målsetting 3: Øke reell pensjoneringsalder ved at seniorer står lenger i arbeid.

Uønsket deltid og turnusordninger;

I perioden 2015 til og med 2022 har andelen kvinner i heltidsstillinger øket fra 31 prosent til 52 prosent.

Kjønnsbalanse;

Rakkestad kommune stimulerer til balanse mellom kjønnene i høyere, ledende stillinger – innenfor likestillingslovens grenser og tariffavtalens bestemmelser.

Det er fortsatt en målsetting om å legge forholdene til rette for å rekruttere flere menn på omsorgs- og barnehageområdet.

Rakkestad kommune har gjennom vedtatte planverk en god oversikt over fremdrift og tiltak for å ivareta aktivitetsplikten som følger av likestillingsloven § 1, diskriminerings- og tilgjengelighetsloven § 3 og diskrimineringsloven § 3 a.

Kommunedirektøren vurderer at pålagt redegjøringsplikt i forhold til likestilling og diskriminering, blir godt ivaretatt.

Det rapporteres på indikatorer innen dette temaet hvert halvår til administrasjonsutvalg.

Lønn

Tabellen viser lønn pr. årsverk gjennomsnittlig og fordelt på formål i kommunen i 2021 og 2022:

Tall i kroner	2021			2022		
	Kvinner	Menn	Totalt	Kvinner	Menn	Totalt
Kommunedirektør og staber	589 883	659 046	624 465	659 440	753 786	706 613
Oppvekst og kultur	531 319	578 749	555 034	542 583	597 292	569 937
Helse og mestring				501 808	542 653	522 230
Velferd og levekår				530 115	553 662	541 889
Areal og infrastruktur	473 524	517 596	495 560	510 735	513 137	511 936
Lønn pr. årsverk	514 027	560 125	537 076	532 683	589 941	561 312

Gjennomsnittlig lønn per årsverk vokste med 24 236 kroner, fra 537 076 kroner til 561 312 kroner fra 2021 til 2022. Det utgjør en 4,5 prosent økning.

Ansatte i hovedsak knyttet til kommuneområde oppvekst og kultur var omfattet av streik som en del av tariffoppgjøret 2022.

Disse er derfor en del av statistikk med lønn pr. 2021. Dette medfører blant annet at statistikk som fremlegges er noe misvisende.

Ledere

Andel kvinner og menn i lederstillinger i 2021 og 2022:

Prosent	2021			2022		
	Kvinner	Menn	Totalt	Kvinner	Menn	Totalt
Kommunedirektør m.m.	0	100	100	0	100	100
Stabs- og seksjonsledere	55	45	100	78	22	100
Enhetsledere	65	35	100	72	27	100
Andel leder - totale årsverk	6	17	8	7	16	8

Andelen kvinnelige ledere har økt i 2022.

På kommunenivå er det 7 prosent andel kvinner og 16 prosent andel menn i ledelse.

Andel ledere forstås som prosentvis andel ledere innenfor eget kjønn totalt.

Lønn på ledernivåer i 2021 og 2022

Tall i kroner	2021			2022		
	Kvinner	Menn	Totalt	Kvinner	Menn	Totalt
Kommunedirektør m.m.	0	1 135 059	1 135 059	0	1 044 087	1 044 087
Stabs- og seksjonsledere	810 833	800 000	805 909	831 714	765 000	816 889
Enhetsledere	659 008	668 053	662 171	683 273	682 362	683 018

Politisk forhandlingsutvalg besluttet at kommunedirektøren skulle avlønnes med 12G (12 ganger grunnbeløpet i folketrygden) fra 1. mai 2020.

Enhetslederlønn er økt med 2,25 prosent i 2022.

Ledere som var medlem av streikende fagforeninger – som en konsekvens av lønnsoppgjøret 2022 – er omfattet i statistikk med lønn pr 2021.

Samlet prosentvis lønnsvekst for enhetsledere er sentralt beregnet til 2,6 prosent som et element av taroffoppgjøret 2022.

Stillingsstørrelser

Stillingsstørrelser i prosent av stillingsmassen i 2022:

Prosent	2021			2022		
	Kvinner	Menn	Totalt	Kvinner	Menn	Totalt
Andel 0 - 24,99 prosent	7	25	10	6	27	11
Andel 25 - 49,99 prosent	7	3	6	6	2	5
Andel 50 - 74,99 prosent	20	10	18	15	6	13
Andel 75 - 99,99 prosent	23	6	20	21	6	17
Heltid	43	56	46	52	59	54
Sum	100	100	100	100	100	100

Av det totale antallet ansatte, arbeider 52 prosent av kvinner og 59 prosent av menn i fulle stillinger.

Det er en økning for kvinner i forhold til 2020.

Andelen kvinner som arbeider deltid har dermed gått noe ned.

Kommunedirektøren initierte i budsjett 2020 og økonomiplan 2020 – 2023 et tiltak med deltakelse av politisk nivå, administrativ ledelse og arbeidstakerorganisasjonene, for å utrede deltids versus heltidsutfordringer og en sterkere heltidskultur i kommunen.

Prosjektet er startet opp.

Det har likevel blitt lidende under koronapandemiens konsekvenser og av kapasitets- og andre driftsvanskeligheter i hele 2022.

Kommunedirektøren vurderer at prosjektet har ganske liten direkte innvirkning på utviklingen som har funnet sted – dog slik at fokuset på problemstillingen i den løpende driften kan forklare noen av de forbedringer som er registrert.

Etiske prinsipper

Rakkestad kommune legger stor vekt på å opptre skikkelig i all sin virksomhet.

Både folkevalgte og administrasjonen har ansvar for at redelighet, ærlighet og åpenhet kjennetegner hele kommunens virksomhet.

Som forvalter av samfunnets fellesmidler stilles det høye krav til den enkelte ansattes og folkevalgtes holdning i sitt virke for kommunen. Alle plikter å overholde lover, forskrifter, avtaler og reglementer som gjelder for hele kommunens aktivitet. Den som overtrer Rakkestad kommunes retningslinjer og regelverk må være forberedt på å bli møtt med en reaksjon tilpasset overtredelsens art og omfang.

Ansattes rett til og ansvar for å si fra om uetiske forhold i organisasjonen ivaretas av egne rutiner for varsling.

Offentlige anskaffelser

Virksomhetene i kommunen har høyt fokus på offentlige anskaffelser.

I administrativ ledelse er det et kontinuerlig tema i sammenheng med opplæring, aktuelle anskaffelser og gjennomførte kjøp av varer og tjenester.

Kommunedirektøren har dessuten etablert et nettverk i organisasjonen med det formål å styrke kvaliteten på offentlige anskaffelser.

Internkontroll

Rakkestad kommune har hatt et forsterket fokus på gjennomgående, helhetlig internkontroll i organisasjonen over noen år.

Arbeidet med helhetlig tilnærming til dette, er initiert av kommunedirektøren blant annet ved kursing av ledelse og ledere i flere omganger.

Koronapandemien de siste to årene, har satt dette utviklingsarbeidet på «vent».

Arbeidet ble tatt opp igjen ved utgangen av første kvartal 2022. Det tas sikte på at en ferdigstilling av tiltaket innen utgangen av 2024.

Arbeidet med internkontroll er i all hovedsak organisert i tre spor:

1. Internkontroll etter kommuneloven.
2. Internkontroll etter arbeidsmiljølovgivningen.
3. Internkontroll etter særlovgivningen.

Målsetninger:

Etter at ny modell for internkontroll er iverksatt, er målene at:

- Internkontrollsystemet er kjent i organisasjonen og en integrert del av arbeidet med kommunens kjerneoppgaver.
- Digitalt kvalitetssystem er oppdatert, tilgjengelig og kjent for ansatte, og brukes til avviksmeldinger, dokumentasjon, risikovurderinger, kontrollaktiviteter, evalueringer og internkontrollrapportering.
- Internkontrollsystemet er helhetlig, overordnet og felles – uavhengig av kommuneområde.
- Internkontrollen i Rakkestad kommune er risikobasert, formalisert og en integrert del av det totale styringssystemet i kommunen.

Rakkestad kommune sin modell for internkontroll skal utvikle og innføre mer målrettet internkontrollarbeid, støttet av en velfungerende IT-løsning.

Etter at modellen er innført skal kommunen ha metoder og verktøy som gjør organisasjonen i stand til å gjennomføre og følge opp interkontrollen systematisk, slik at kommunen har stor grad av regeletterlevelse.

Overordnet effektmål er å oppnå høy grad av troverdighet og legitimitet.

Rakkestad kommune innretter sine virkeområder for internkontroll ut fra anbefaling fra KS.

Sektorovergripende	<ul style="list-style-type: none">• Virksomhetsstyring• Finans/Økonomireglement, etiske retningslinjer, delegasjonsreglement og kompetansestyrking• Overordnet risikovurdering
Tjenestespesifikk	<ul style="list-style-type: none">• Internkontroll innenfor BV, BHG, PLO, skole, VA, plan- og bygg, eiendomsforvaltningen osv.• Aggregering og rapportering
Støtteprosesser	<ul style="list-style-type: none">• Internkontroll innenfor IKT, anskaffelser, økonomi, personal• Aggregering og rapportering

Sykefravær, årsverk og ansatte

Sykefravær

Rakkestad kommune hadde dette sykefraværet i 2019 – 2022:

<i>Prosent</i>	2019	2020	2021	Egen meldt	2022 Lege meldt	Totalt
Kommunedirektør og staber	4,70	1,50	4,5	1,00	0,80	1,90
Oppvekst og kultur				2,20	7,10	9,10
Barnehage	14,70	10,10	11,30			
Skole	6,70	5,60	7,10	2,10	5,30	7,10
Kultur				0,70	2,80	3,60
Velferd og levekår				2,00	8,80	10,40
NAV	5,50	4,90	6,50	1,10	10,50	11,40
BOAK	8,30	11,80	9,80	1,90	10,70	12,20
Familiesenter	9,10	7,20	6,00	2,30	5,70	7,60
Helse og mestring				2,20	10,90	12,60
Skautun	11,90	12,20	14,10	2,30	11,10	10,70
Hjembaserte tjenester	9,90	10,60	10,70	2,10	10,30	10,70
Areal og infrastruktur	4,70	7,70	7,50	2,40	5,37	7,50
Sum	8,50	8,20	8,90	2,10	7,80	9,60

I og med endring i organisasjonsstruktur pr. 1. mars 2022, er det enkelte områder/virksomheter i statistikkbildet som ikke har sammenlignbare tall i et historisk perspektiv.

Rakkestad kommune hadde i budsjett 2022 og økonomiplan 2022 – 2025, en målsetting om å oppfylle sentral og lokal IA-avtale om sykefravær.

Det er satt en øvre sykefraværsgrænse på maksimum 6,5 prosent for hele kommunen og ingen områder eller enheter skal ha mer enn 10 prosent fravær.

I tillegg er det en målsetting å finne løsninger for inntil 1 prosent av sykemeldte årsverk hvert år innen bedriftsintern attføring (BIA).

Sykefraværet lå 3,1 prosent over måltallet i 2022.

Det er fortsatt utfordringer opp mot sykefravær i enkelte områder og enheter.

Koronarelatert fravær har blitt inkludert i prosentvis fremstilling av sykefravær.

Kommunedirektør og staber har et gjennomgående lavt sykefravær i perioden 2019 til 2022.

Barnehagene har et høyere sykefravær enn kommunen samlet. Det varierer mellom 8,90 prosent (2018) og 13,9 prosent (2022).

Når det gjelder skole er sykefraværet forholdsvis stabilt – liggende i intervallet 5,6 prosent (2018) og 7,10 prosent (2022). Dette sykefravær er under gjennomsnittet for kommunen, og er innenfor målsetting på 6,5 prosent dersom det korrigeres for egenmeldt fravær.

Kultur har i likhet med kommunedirektør og staber et lavt sykefravær. Det er ikke historisk statistikk på denne virksomheten, da de i tidligere organisering har vært sammen med stab Informasjon og

IKT.

For NAV Rakkestad ligger dette fraværet i gjennomsnitt på 11,4 prosent i aktuelt tidsrom.

Dette sykefraværet er økende.

Personalgruppen er liten. Selv et mindre enkeltfravær slår i stor grad ut på fraværsprosenten.

Rakkestad familiesenter hadde et sykefravær på 7,6 prosent i 2022. Det er en marginal økning fra året før.

Ved Skautun rehabiliterings- og omsorgssenter og Bo- og aktivitetstjenester vokste fraværet jevnt i perioden 2019 til 2021.

I 2022 er sykefraværet nedadgående, selv om det fortsatt er høyt.

Årsakene er sammensatte og flere.

En fellesnevner kan være døgnkontinuerlig drift og at bruker- og pasientsegmentene er fysisk utfordrende.

Kommunedirektøren mener at det kan ha enn sterkere effekt på sykefraværet for disse enhetene enn på andre områder.

Areal og infrastruktur har et sykefravær på 7,5 prosent siste to år.

Det er lavere enn gjennomsnittet for kommunen, og omtrent på de måltall for sykefravær som kommunen opererer med dersom det korrigeres for egenmeldt fravær.

Rakkestad kommune prioriterer sykefraværsoppfølging.

I de senere årene er tiltak satt i verk for å styrke ansattes nærvær i hverdagen.

Det dreier seg blant annet om deltakelse i «Ned-prosjektet» initiert av NAV.

I 2022 ble stab HR forsterket med 1,0 årsverk øremerket sykefraværsoppfølging.

Foreldrepermisjon

Tabellen viser prosentvis fordeling av uttak foreldrepermisjon for 2022:

Prosent	2022		
	Kvinner	Menn	Totalt
Kommunedirektør og staber	0	0	0
Oppvekst og kultur	20	10	30
Helse og mestring	60	0	60
Velferd og levekår	10	0	10
Areal og infrastruktur	0	0	0
Sum	90	10	100

Årsverk

Tabellen viser årsverk i bruk i Rakkestad kommune totalt og fordelt på formål i 2021 og 2022:

Årsverk og prosent	2021			2022		
	Kvinner	Menn	Totalt	Kvinner	Menn	Totalt
Kommunedirektør og staber	34	19	52	21	13	34
Oppvekst og kultur	159	38	198	172	39	211
Helse og mestring				112	5	117
Velferd og levekår				105	15	120
Areal og infrastruktur	23	29	51	27	29	56
Sum	439	106	545	437	101	538
Andeler	81	19	100	81	19	100

Av totalt 538 årsverk, er 437 kvinner (81 prosent) og 101 menn (19 prosent). Som for kommuner flest, er Rakkestad kommune en kvinnedominert arbeidsplass.

I 2022 ble det 7 færre årsverk sammenlignet med 2021.

Rakkestad kommune endret sin organisasjon fra og med 1. mars 2022. Det ble etablert fire kommuneområder til erstatning for sju seksjoner. Stabsområdet er et eget virksomhetsområde i tillegg til de tjenesteytende kommuneområder.

Ansatte

Tabellen viser ansatte i Rakkestad kommune totalt og fordelt på formål i 2021 og 2022:

Ansatte	2021			2022		
	Kvinner	Menn	Totalt	Kvinner	Menn	Totalt
Kommunedirektør og staber	39	38	77	24	34	58
Oppvekst og kultur	191	49	240	190	48	238
Helse og mestring				154	11	165
Velferd og levekår				132	22	154
Areal og infrastruktur	26	29	55	30	29	59
Sum	560	148	708	530	144	674
Andeler	79	21	100	79	21	100

Det var 674 ansatte i kommunen per 31. desember 2022 – mot 708 samme dato året før.

Som følge av omorganiseringen er det ikke historisk sammenlignbare tall for kommuneområdene helse og mestring og velferd og levekår.

Kommunedirektør og staber har færre ansatte i 2022 enn i 2021.

Det skyldes at NAV Rakkestad i ny organisasjonsmodell er underlagt velferd og levekår og at antallet stabsstillinger ble tatt ned med 2,5 årsverk.

Helse og mestring gikk fra 336 stillinger pr. 31.12.2021 til 319 stillinger pr. 31.12.2022.

Det er en utvikling i retning av flere heltidsstillinger i området såvel som kommunen totalt (46 prosent i 2021 versus 52 prosent i 2022).

Bruk av midlertidige ansettelser

Tabellen viser prosentvis fordeling av inngåtte avtaler om midletidig arbeid fordelt på områder:

<i>Prosent</i>	2022		
	Kvinner	Menn	Totalt
Kommunedirektør og staber	3	0	3
Oppvekst og kultur	33	47	35
Helse og mestring	30	14	27
Velferd og levekår	32	38	33
Areal og infrastruktur	2	1	1
Sum	81	19	100

Totalt er det 404 aktive avtaler om midlertidig arbeid.

Kommunedirektør og staber

Hva har vi lyktes med i 2022

Kommunedirektør og staber omfatter; Legetjenesten, Brann og beredskap, Forvaltning, HR, Informasjon og IKT, og Økonomi.

I tillegg til ordinær drift og utvikling har kommunedirektør og stabene blant annet hatt fokus på og/eller gjennomført:

- Økonomisk kontroll på alle nivåer i kommunen.
- Internkontrollprosjekt, hvor samlet internkontroll gjennomgås og systemiseres.
- Oppfølging av sykefravær – både kompetanseutviklende, systemisk og personrettet.
- Gjennomgått og revidert overordnede rutiner, prosedyrer og retningslinjer innenfor HR-område.
- Stedlig tilsyn med arkivholdet i regi av Arkivverket.
- Tiltak knyttet til digitalisering og nytt fullelektronisk barnevernssystem.
- Ny kommuneplan – både samfunnsdel og arealdel.
- Områdeplaner for oppvekst og kultur, velferd og levekår/helse og mestring og areal og infrastruktur.
- Nytt sykehjem og omsorgsboliger.
- Utviklet tiltak for å rekruttere og beholde fastleger og fastlegekapasitet i kommunen.
- Videreutviklet og videreutbygget forvaltningsdelen av kommunedirektørs og stabers virksomhet.
- Tilrettelagt for, bosatt og fulgt opp flyktninger i både kommunale og private boliger.
- Arbeidet fram og iverksatt ny forskrift for tildeling av omsorgsboliger og kommunale utleieboliger.
- Solgt et større antall kommunale boliger.
- Rammeavtaler på nødvendige vare- og tjenestekjøp, enkeltavtaler, dokumentasjon, opplæring og juridiske vurderinger.
- Gode arbeidsverktøy og systemer som gjør kommunen i stand til å utføre sitt daglige arbeid.
- Stort søkelys på sikring av data og systemer.
- Tilbud om bredbånd til alle innbyggere innen utgangen av 2025. De siste 4 årene har over tusen husstander i Rakkestad kommune tegnet avtale og/eller blitt koblet opp til et fiberabonnement.
- Intern og ekstern kommunikasjon for Rakkestad kommune.
- Jobbet med å tilrettelegge slik at kommunens digitale flater tilfredsstillt kravene til universell utforming.
- Effektiv kundebehandling, kompetent veiledning og god innbyggerinformasjon.

Hva var utfordringene i 2022

Kommunedirektør og staber har – som ledd i programmet for å reetablere økonomisk balanse – redusert sin virksomhet med 2,5 årsverk gjennom 2022.

Tiltakene relaterer seg spesielt til plan, saksbehandling og digital helsedokumentasjon.

Det har medført omstilling og omprioritering av oppgaver, samtidig som den økonomiske situasjonen har vært og er anstrengt.

Kommunedirektøren opplever det pågående arbeidet med revidert/ny internkontroll som en god prosess. Det vil kunne være til hjelp også ved videre omstilling og omprioritering av oppgaver.

Rakkestad kommune har begrensede ressurser og kapasitet på de fleste områder. Lovgivning og annet regel- og rammeverk setter stadig strengere krav til kommunene. Det er krevende for staber og områder å ha oversikt, kontroll og håndtere alle oppgaver og forventninger.

Hva preget det økonomiske bildet i 2022

Stabene leverer bra på sine oppgaver – på tross av økonomiske utfordringer og at de økonomiske rammebetingelser har blitt strammet til.

Mange gode tiltak er realisert ved kreativitet og samarbeid.

Det er like fullt viktig – ikke minst ved omprioritering av ressurser – å investere mer i nye tiltak og gode systemer.

Ikke minst aktualiserer slike strategier seg mer og mer innen IT-drift og sikkerhetsarbeid.

For eksempel bør digitaliseringsrådet – når muligheten byr seg – gis midler til å prioritere de utviklingstiltak som skal realiseres innenfor digital teknologi.

Flere kommuner flytter sin kommunikasjon til innbyggerapper – i stedet for å prioritere sosiale medier.

Det gir den enkelte innbygger større mulighet til selv å velge hvilken informasjon den ønsker å motta fra kommunen.

Økonomi

Kommunedirektør omfatter Kommunedirektør og staber – Dokument og forvaltning, HR, Informasjon, IKT og innkjøp og Økonomi.

Tall i tusen kroner	Regnskap			Revidert budsjett			Avvik
	Utgifter	Inntekter	Netto	Utgifter	Inntekter	Netto	
Kommunedirektør	36 681	6 195	30 486	34 685	4 145	30 540	54
Staber	67 121	28 035	39 086	59 025	20 234	38 791	-295
Sum	103 802	34 230	69 572	93 710	24 379	69 331	-241

Kommunedirektør har et mindreforbruk på kr. 54 000.

Stabene leverer et overforbruk på 0,295 millioner kroner.

Det relaterer seg til folkevalgt virksomhet, utgifter til kontrollorganer og boligforvaltningen.

Kommunedirektør

Tall i kroner	Regnskap	Revidert budsjett	Opprinnelig budsjett	Regnskap
	2022	2022	2022	2021
Seksjonsramme	30 485 659	30 540 259	24 813 883	32 561 401
<i>Herav:</i>				
Lønn	15 605 180	16 174 031	12 100 415	15 785 772
Driftsutgifter	21 075 880	18 510 957	16 944 500	22 005 322
Brutto ramme	36 681 060	34 684 988	29 044 915	37 791 094
Driftsinntekter	-6 195 401	-4 144 729	-4 231 032	-5 229 693
Netto ramme	30 485 659	30 540 259	24 813 883	32 561 401

Staber

<i>Tall i tusen kroner</i>	Regnskap	Revidert budsjett	Opprinnelig budsjett	Regnskap
	2022	2022	2022	2021
Seksjonsramme	39 085 532	38 790 564	28 660 096	29 108 784
<i>Herav:</i>				
Lønn	34 913 510	35 234 499	30 492 471	33 828 678
Driftsutgifter	32 207 532	23 790 386	18 390 455	21 015 776
Brutto ramme	67 121 042	59 024 885	48 882 926	54 844 453
Driftsinntekter	-28 035 511	-20 234 321	-20 222 830	-25 735 670
Netto ramme	39 085 532	38 790 564	28 660 096	29 108 784

Oppvekst og kultur

Hva har vi lykket med

Arbeid med LK 2020 Fagfornyelsen og Kompetanseløftet for spesialpedagogikk og inkluderende praksis, og videreføring av BTI.

Skolen har hatt LK 2020, ny nasjonal læreplan og Kompetanseløftet på programmet hele året – både på ledermøter, samlinger med lærere og tillitsvalgte.

Verdigrunnlaget i overordnet del av Læreplanverket er retningsgivende for skolens praksis. Det øves på hvordan dette skal komme til uttrykk og merkes hos elever og foreldre.

Nasjonalt ble det vedtatt Rammeplan for SFO.

Rakkestad kommune har hatt en lokal rammeplan for SFO i flere år, som har vært retningsgivende for innholdet i SFO.

Nasjonal Rammeplan og Rakkestad kommune sin rammeplan for SFO er sammenfallende på innhold og tema – slik at SFO-lederne fortsetter sitt gode arbeid med å skape god kvalitet og innhold til SFO-barna.

Det er også en egen nasjonal rammeplan for Kulturskolen.

Rakkestad kulturskole har arbeidet systematisk for å implementere denne i kollegiet.

Barnehage har fortsatt fokus på utvikling av rammeplan, lovfestet pedagognorm og bemanningsnorm.

Det fokuseres med på å styrke barnehagenes arbeid med formål og innhold både når det gjelder kvalitet og bemanning.

Satsing på kompetanseløftet for spesialpedagogikk og inkluderende praksis, barnehagemiljø og barnehagebasert kompetanseutvikling med utgangspunkt i rammeplanen, gjør at sektoren jobber målrettet.

Verdigrunnlaget i rammeplan for barnehager er retningsgivende for arbeidet og hver enkelt sin praksis.

Det har derfor vært fokus på å finne barnehagenes ståsted som utgangspunkt for det videre arbeidet.

En fritidsklubb for ungdom to kvelder i uka har blitt etablert.

Kulturtorget er en aktiv arena og møtested med mangfold av arrangementer.

Hva var utfordringene i 2022

Driftsbudsjettene gjør det utfordrende å sørge for at de forskjellige enhetene i området har utstyr, læremidler, læreverk og annet som stimulerer til utøvelse, samarbeid, læring og danning.

Bemannings situasjon i barnehage og skole er på et minimum, som gjør at belastningen på de ansatte er større.

En konsekvens kan bli økt sykefravær og et dårligere pedagogisk tilbud til de mest sårbare barn og unge.

For enkelte enheter – både i barnehage og skole – øker sykefraværet.

Det har blitt færre søkere til ledige pedagogstillinger i barnehage og skole.

Økonomi

Kommuneområdet Oppvekst og kultur omfatter Barnehage, skole og kultur:

Tall i tusen kroner	Regnskap			Revidert budsjett			Avvik
	Utgifter	Inntekter	Netto	Utgifter	Inntekter	Netto	
Barnehage	78 682	13 854	64 827	73 524	8 839	64 685	-143
Skole	131 732	24 726	107 006	121 088	14 551	106 537	-469
Kultur	13 486	3 473	10 013	11 670	1 899	9 772	-241
Sum	223 899	42 053	181 846	206 282	25 289	180 993	-853

Oppvekst og kultur har et samlet merforbruk på 0,853 millioner kroner og det er skole som har det største avviket.

Tall i kroner	Regnskap	Revidert budsjett	Opprinnelig budsjett	Regnskap
	2022	2022	2022	2021
Seksjonsramme	181 846 520	180 993 432	167 141 095	173 595 269
<i>Herav:</i>				
Lønn	171 097 410	157 503 922	144 796 598	165 923 251
Driftsutgifter	52 801 935	48 778 479	47 192 904	49 803 334
Brutto ramme	223 899 345	206 282 401	191 989 502	215 726 585
Driftsinntekter	-42 052 825	-25 288 969	-24 848 407	-42 131 316
Netto ramme	181 846 520	180 993 432	167 141 095	173 595 269

Hovedutfordringen i oppvekst og kultur er innenfor skole og SFO-området og etter hvert også barnehagefeltet.

Som en følge av gratis kjernetid i SFO er det mange flere som benytter seg av tilbudet. I tillegg er det flere ressurskrevende barn som har medført at skolene har måtte sette inn ekstra bemanning både i undervisningsdelen og på SFO.

Rakkestad kommune hadde lavere foreldrebetaling som skyldes ordningen med gratis kjernetid og at redusert foreldrebetaling forrige år er blitt belastet regnskapet i 2022. Dette ga en mindreinntekt på 0,581 millioner kroner i forhold til budsjett i 2022.

Barnehageadministrasjon har merforbruk knyttet til tilskudd til private barnehager.

Det er også satt inn ekstra ressurser for barn som trenger styrket tilbud.

Stillingsressursene til dette formålet ble økt fra 4,7 til 6,4 årsverk i løpet av året.

Økte utgifter til de kommunale barnehagene genererer økte overføringer til de private barnehagene.

Barnehagene ble styrket for løpende barnehageopptak og pedagognorm, samt tilskudd private barnehager og spesialpedagogikk gjennom 1. og 2. tertialrapport.

Hensyntatt bruk og avsetning til fonds gikk kulturområdet omtrent i balanse ved årets slutt.

Det ble mindreinntekter på kinoen i forhold til budsjett.

Deler av våren var kinoen stengt på grunn av oppussing. Samfunnet var dessuten fortsatt preget av Covid.

De øvrige områdene i kultur hadde innsparinger som veide opp for mindreinntektene på kinoen.

Velferd og levekår

Hva har vi lykket med

I forbindelse med at kommunen omorganiserte tjenestene i 2022 ble kommuneområdet velferd og levekår etablert.

Det omfatter de tre tidligere BOAK-enhetene Sone 1, Sone 2 og Sone 3, de to tidligere NAV-enhetene Arbeid og aktivitet og Kvalifisering, samt de 4 tidligere Familiesenter-enhetene Psykisk helsearbeid- og rustjenesten, Barnevernstjenesten, Helsestasjon og skolehelsetjenesten og Fysio og ergo-tjenesten.

I tillegg ligger Frivilligsentralen til kommuneområdet.

Siden oppstart har kommuneområdet arbeidet med å konsolidere tjenestene i ny organisering.

Det er viktig å sikre Rakkestad kommunes innbyggere gode og pålitelige tjenester gjennom tydelig organisering og arbeidsformer som sikrer effektiv oppgaveløsning.

Tjenestene har arbeidet godt med internkontroll på fag, økonomi og ledelse.

Med et bredt spekter av tjenester er det vært viktig å etablere nye samarbeid.

Ledergruppen i velferd og levekår er etablert. Tre nye ledere har blitt rekruttert og inkludert.

Det er arbeidet med lederkultur, verdier, struktur og systematikk. Det oppleves et godt samarbeid på systemnivå internt i ledergruppen.

Kommuneområdet velferd og levekår har også samarbeidet med de andre tjenestene i kommunen.

Et felles tiltak er blant annet områdeplanen velferd og levekår/helse og mestring.

Kommuneområdet velferd og levekår deltar dessuten i arbeidsgrupper knyttet til BTI.

Det har medvirket også til andre planer på tvers av tjenestene i Rakkestad kommune.

Sammen med de øvrige tjenestene, medvirket kommuneområdet velferd og levekår til at det ble bosatt 56 flyktninger i løpet av året.

Kommuneområdet velferd og levekår har i den forbindelse arbeidet godt med praktiske løsninger, oppskalering og koordinering av tjenester for å oppnå gode resultater på den største bosettingsutfordringen i Rakkestad kommunes historie.

Til tross for tidvis stort press på tjenestene er det levert gode tjenester til sårbare mennesker som har kommet til kommunen fra krigsområder.

Kommuneområdet velferd og levekår har rekruttert mange nye medarbeidere med variert kompetanse i Barnevernstjenesten og NAV.

De er i gang med å utvikle og bygge opp et godt arbeidsmiljø og ny kultur.

Hva var utfordringene i 2022

Både Barneverntjenesten, BOAK og NAV har hatt høy utskiftning av personale i 2022.

Alle tjenestene har hatt vakanser i lengre perioder, samtidig som de har hatt store behov fra målgruppene for tjenestene å ta hensyn til.

Rakkestad kommune har i 2022 hatt et stort fokus på å redusere kostnader i tjenestene for å sikre god økonomisk balanse.

Det finner sted parallelt med at det er utfordrende tider også i privatøkonomien og samfunnet for øvrig, med en økning i henvendelser til mange av kommuneområdets tjenester.

Det er krevende for tjenestene å realisere ressursreduksjoner i denne konteksten.

Bosettingen av 56 flyktninger krevde mye ressurser. Det utgjorde en stor belastning på tjenestene og enkeltansatte.

Hva preget det økonomiske bildet i 2022

Det har vært et stort fokus på krevende og komplekse enkeltsaker innenfor BOAK, Barnevernstjenesten og Psykisk helsearbeid- og rustjeneste.

Mange brukere har sammensatte og store behov. De utløser i mange tilfelle omfattende og kostbare tjenester.

Det er ble anvendt betydelige ressurser på bosetting av flyktninger i 2022.

Økonomi

Tall i tusen kroner	Regnskap			Revidert budsjett			Avvik
	Utgifter	Inntekter	Netto	Utgifter	Inntekter	Netto	
Familiesenteret	75 399	9 703	65 996	70 576	5 344	65 232	-764
Bo- og aktivitetstjeneste	104 349	16 924	87 424	99 712	11 765	87 947	522
NAV	23 045	1 969	21 076	20 817	1 398	20 817	-259
Sum	202 793	28 296	174 497	192 504	18 508	173 996	-501

Det samlede merforbruket for kommuneområdet velferd og levekår må ses opp mot netto bruk og avsetning til fonds som ikke framkommer av tabellen ovenfor.

Hensyntatt det har kommuneområdet et mindreforbruk på 1,326 millioner kroner.

Tall i kroner	Regnskap	Revidert budsjett	Opprinnelig budsjett	Regnskap
	2022	2022	2022	2021
Seksjonsramme	174 497 012	173 996 307	149 326 498	152 149 819
<i>Herav:</i>				
Lønn	143 399 757	135 616 601	122 133 730	137 053 439
Driftsutgifter	59 393 741	56 887 212	39 778 676	41 536 463
Brutto ramme	202 793 497	192 503 813	161 912 406	178 589 902
Driftsinntekter	-28 296 485	-18 507 506	-12 585 908	-26 440 083
Netto ramme	174 497 012	173 996 307	149 326 498	152 149 819

Rakkestad familiesenter har et merforbruk på 0,764 millioner kroner.

Når det korrigeres for netto til fondsdisponeringer, framkommer et mindreforbruk på 416 000 kroner.

Det mindreforbruket skyldes i hovedsak psykisk helse og rustjenesten som har mottatt øremerkede midler fra staten til sitt formål.

BOAK ble styrket gjennom året for økte utgifter relatert til ressurskrevende bruker og kjøp av tjenester.

Det er igangsatt tiltak som har gitt effekt. De samlede utgifter ble lavere enn først stipulert.

NAV Rakkestad har et merforbruk på 259 000 kroner.

Det avviket må ses opp mot bruk av fond på 559 000 kroner, som ikke kommer frem av tabellen ovenfor.

Hensyntatt det, har Nav Rakkestad et mindre forbruk på 295 000 kroner.

Helse og mestring

Hva har vi lykket med

Ny organisasjonsstruktur fra 1.1.22 har preget kommuneområdet gjennom året.

De intensjoner som lå til grunn for de organisatoriske grepene har gradvis blitt realisert gjennom året.

Felles utfordringer og problemstillinger løftes opp, diskuteres og håndteres i et mer robust kommuneområde, sett opp mot hvordan den forhenværende seksjonsstrukturen var i stand til å håndtere disse.

Kommuneområde helse og mestring har vært gjennom en større omorganisering på Skautun rehabiliterings- og omsorgssenter i forlengelsen av kuttiltak.

I denne prosessen ble korttidsavdelingene flyttet slik at de ligger i umiddelbar tilknytning til hverandre.

Likeledes er beboergruppene på sykehjemmet flyttet og slått sammen i en enhet.

Det har vært stort fokus på involvering av ansatte i prosessene.

Flere tiltak er satt i verk for å imøtekomme utfordringer i forlengelsen av fravær og utfordringer knyttet til stadig mindre tilgang til fagkompetanse.

Faglig utvikling ledes stødigere, bedre koordinert og blir i mindre grad påvirket av drift etter at kommuneområdet opprettet en fagsjefstilling.

Helse og mestring har i den forbindelse gitt fra seg et halvt årsverk til velferd og levekår for å legge til rette for fagutvikling og samhandling på tvers av kommuneområdene.

Kommuneområdet har dessuten hatt stort fokus på å redusere bruken av ekstern vikarinneleie, noe som enhetene har lykket godt med.

Hva var utfordringene i 2022

Helse og mestring hadde i starten av 2022 en driftssituasjon som var preget av Covid-19 fravær blant ansatte og en særskilt KS – avtale som ga store merutgifter.

Realiseringen av tiltak 2022 og videre arbeid med tiltak 2023 har stått i fokus. Det var og er krevende.

Presset på plasser har vært lavt og har i løpet av året ikke tiltatt i forhold til forventningene når pandemien omsider preget driften i langt mindre grad enn den hadde gjort.

Lavere etterspørsel er møtt med å holde kapasitet ledig, noe som er et utfordrende tiltak. Å drifte under kapasitet skaper større svingninger og større grad av uforutsigbarhet. Det gir et økonomisk handlingsrom, men skaper usikkerhet i forhold til videre drift.

Kommuneområdet har gjennom 2022 hatt to tiltak som det er kjøpt tjenester til hos privat aktør.

Ytterligere ett tiltak har gjennom året vært forsterket med særskilt bemanning. Et tiltak med forsterket bemanning på en av sykehjemsavdelingene er avviklet i løpet av våren 2022.

Hva preget det økonomiske bildet i 2022

Kostnader forbundet med et høyere fravær preget driften ved utgangen av 2021 og inngangen til 2022.

Kommuneområdet tok inn noen vikarer fra byrå for å sikre tilgangen til ressurser under fraværstoppen i første kvartal.

Under sommeren er det tatt inn noen vikarer fra byrå, men på et nivå som var i tråd med intensjonen om et lavest mulig forbruk.

Redusert drift av plasser har gitt en mindre utgift sett opp mot hva full drift ville påkrevd. Det har like fullt ikke medført samlede økonomiske effekter tilsvarende den reduserte driften.

Brukerbetalingen har naturlig vært lavere.

Selv om det må påberegnes forsterkede tiltak mot enkeltbrukere, har kjøp av eksterne plasser til to brukere gitt en betydelig merkost for kommuneområdet.

Økonomi

Tall i tusen kroner	Regnskap			Revidert budsjett			Avvik
	Utgifter	Inntekter	Netto	Utgifter	Inntekter	Netto	
Skautun rehabiliterings- og omsorgssenter	85 833	16 274	69 559	80 434	11 502	68 932	-627
Hjembaserte tjenester	66 021	6 551	59 469	61 433	945	60 489	1 019
Sum	151 854	22 825	129 029	141 897	12 446	129 421	392

Samlet for kommuneområdet Helse og mestring er det et mindreforbruk på 0,392 millioner kroner.

Det er hjembaserte tjenester som har den største innsparingen. Det skyldes økte refusjoner fra staten.

Korrigert for netto bruk av bundet fonds har kommuneområdet et mindreforbruk på 1,211 millioner kroner.

Tall i kroner	Regnskap	Revidert budsjett	Opprinnelig budsjett	Regnskap
	2022	2022	2022	2021
Seksjonsramme	129 028 708	129 420 610	112 187 072	132 337 259
<i>Herav:</i>				
Lønn	129 346 330	122 710 520	111 548 460	133 154 502
Driftsutgifter	22 507 811	19 156 495	13 305 549	23 233 874
Brutto ramme	151 854 141	141 867 015	124 854 009	156 388 376
Driftsinntekter	-22 825 432	-12 446 405	-12 666 937	-24 056 116
Netto ramme	129 028 708	129 420 610	112 187 072	132 332 259

Helse og mestring er styrket for merforbruk knyttet til enkeltbrukere og enkelttiltak internt og kjøp av tjenester igjennom året.

Hjemmesykepleien har i flere år hatt gående særskilt tiltak utenfor ordinært budsjett. Kommunedirektøren har rettet fokus mot å inkludere det faktisk og økonomisk i tjenestens ordinære virksomhet.

Det pågår prosesser for å oppnå de ønskede effekter.

Skautun rehabiliterings- og omsorgssenter kjøper tjenester for brukere utenfor kommunen. Det er utgiftskrevende og ikke bærekraftig. Tiltakene har blitt tatt noe ned i 2022.

Helse og mestring fokuserer videre på denne utfordringen i 2023.

Areal og infrastruktur

Hva har vi lykket med

Kommuneområde areal og infrastruktur har et bredt ansvarsområde og oppgavene er mangeartede.

Det har innenfor vann og avløp vært god fremdrift på prosjekter.

Blant annet kan nevnes sanering i Bergenhusområdet, kullfilter tilknyttet Fladstad vannverk og optimalisering av Bodal avløpsrensaneanlegg. På grunn av tydeligere og strengere regelverk er behovene for tiltak innenfor disse sektorene betydelig i årene som kommer.

Innenfor renovasjon er prosessen med utvikling av kommunens renovasjonsplass godt i gang.

Vei og park har fått oppgradert flere veistrekninger som følge av bevilgning over investeringsbudsjettet for 2022.

Det er gjennomført en større kartlegging på gatelys for å kunne oppgradere ca. 600 lyspunkter til ny og moderne LED-teknologi.

Flere veistrekninger utenfor sentrum er grøftet og gruset opp med eget mannskap og utstyr.

Innenfor eiendom har det vært en stabil drift.

Det er få eller ingen avvik som medfører at brukere av kommunens bygg blir negativt påvirket.

Bygget «Midtstuen» har hatt et omfattende vedlikehold og fremstår nå som et flott bygg i tilknytning til Rakkestad sentrum. Det er anskaffet solcelleanlegg til alle skoler, to administrasjonsbygg og Bodal avløpsrensaneanlegg. Installasjon av dette gjøres i 2023.

For forvaltningsområdene har publikumsrettet saksbehandling blitt prioritert.

Dette er viktig for utviklingen i bygda og for at mottaker av tilskudd får det de skal til rett tid.

Rakkestad kommune har vedtatt ny samfunnsplan i 2022 og er godt i gang med arealdelen.

Prosjektet er et betydelig arbeide som kommuneområdet er sterkt involvert i.

Hva var utfordringene i 2022

Det har vært et stort fokus på vann og avløp i 2022.

Det fortsetter i årene som kommer, og det er enda flere utfordringer som må håndteres.

Investeringsbehovet vurderes å være betydelig.

Rakkestadsamfunnet er preget av høy aktivitet og utvikling. Det er positivt.

Samtidig så utfordrer dette kommuneområdets tilgjengelige ressurser. Viktige ansvarsområder får ikke den oppmerksomhet de burde hatt.

Det er et mål å arbeide godt inn mot politisk nivå med å frembringe saker og å sørge for god informasjon.

Med begrensede ressurser er det en utfordring.

Hva preget det økonomiske bildet i 2022

Kostnadsbildet for varer og tjenester endret seg dramatisk i 2022.

Kommuneområde areal og infrastruktur benytter en stor andel eksterne varer og tjenester i sin drift.

Det er viktige innsatsfaktorer. Betingelsene på disse anskaffelsene er vanskelig å påvirke. Det gjelder mengde og pris.

Høye energipriser har gitt de største utslagene.

De påvirker igjen andre rammeavtaler kommunen er avhengig av. Prisutviklingen er langt sterkere enn normal KPI-økning eller deflatorkorreksjon.

Det har ikke vært mulig å fullt ut kompensere en slik kostnadsutvikling og det får dermed ringvirkning for annen aktivitet.

Økonomi

Tall i tusen kroner	Regnskap			Revidert budsjett			Avvik
	Utgifter	Inntekter	Netto	Utgifter	Inntekter	Netto	
Forvaltningsområder	14 249	10 100	4 149	12 652	8 525	4 127	-22
Kommunal eiendom	46 747	7 495	39 252	44 147	5 011	39 136	-116
Kommunalteknikk	43 225	42 390	835	44 164	43 866	298	-536
Sum	104 221	59 985	44 236	100 963	57 402	43 560	-675

Kommuneområdet viser et merforbruk på 0,675 millioner kroner som skyldes bruk av fond som ikke framkommer i denne tabellen.

Hensyntatt netto bruk av bundne fond har kommuneområdet en mindreutgift på 1,380 millioner kroner.

Tall i kroner	Regnskap	Revidert budsjett	Opprinnelig budsjett	Regnskap
	2022	2022	2022	2021
Seksjonsramme	44 235 935	43 560 553	29 847 858	41 924 246
<i>Herav:</i>				
Lønn	38 113 948	38 132 951	35 517 254	37 957 794
Driftsutgifter	66 107 247	62 829 751	51 732 753	64 106 720
Brutto ramme	104 221 195	100 962 702	87 250 007	102 064 514
Driftsinntekter	-59 985 260	-57 402 149	-57 402 149	-60 140 268
Netto ramme	44 235 935	43 560 553	29 847 858	41 924 246

Areal og infrastruktur har hatt eskalerende strøm- og energikutgifter og ble derfor styrket til formålet igjennom året.

For kommunal eiendom er det i hovedsak økte utgifter til strøm og fjernvarme som har gitt merforbruk.

Innenfor kommunalteknikk – selvkostområdene – er det økende utgifter til strøm og mindreinntekter på gebyrer.

Fordi det ikke var tilstrekkelige midler avsatt på fonds, har kommunen måttet dekke opp merutgifter for avløpshåndtering av sine ordinære midler.

Rakkestad kirkelige fellesråd

Tall i kroner	Regnskap	Revidert budsjett	Opprinnelig budsjett	Regnskap
	2022	2022	2022	2021
Seksjonsramme	6 550 483	6 522 367	6 522 367	6 421 776
<i>Herav:</i>				
Lønn	0	0	0	0
Driftsutgifter	6 550 483	6 522 367	6 522 367	6 701 776
Brutto ramme	6 550 483	6 522 367	6 522 367	6 701 776
Driftsinntekter	0	0	0	-280 000
Netto ramme	6 550 483	6 522 367	6 522 367	6 421 776

Tilskuddet til Rakkestad sokn er overført i henhold til budsjettet. Merforbruket i forhold til budsjett er på 28 000 kroner. Det relaterer seg til rentekompensasjon.

Næring og fellesutgifter/inntekter

Tall i kroner	Regnskap	Revidert budsjett	Opprinnelig budsjett	Regnskap
	2022	2022	2022	2021
Seksjonsramme	-19 799 298	-18 791 449	4 356 774	-24 133 952
<i>Herav:</i>				
Lønn	-23 575 490	-21 887 785	1 577 438	-29 404 637
Driftsutgifter	3 797 716	3 096 336	2 779 336	8 425 304
Brutto ramme	-19 777 775	-18 791 449	4 356 774	-20 979 332
Driftsinntekter	-21 523	-	-	-3 154 620
Netto ramme	-19 799 298	-18 791 449	4 356 774	-24 133 952

Fellesutgifter og fellesinntekter omfatter lønns- og prisvekst, premieavvik, amortisering av premieavvik, betalingsformidling, Husbankens tilskudds- og låneordninger og motpost til avskrivninger.

Resultatet er 1,008 millioner kroner over budsjettet.

De ulike utgifts- og inntektselementer er redegjort for foran i denne årsberetningen.

Innen næringstiltak er det et merforbruk på 0,691 millioner kroner som er delvis dekket av fond.